

Īpašais ziņojums

Eiropas Savienības finansējums biodaudzveidībai un klimata pārmaiņām ES mežos:

pozitīvi, taču ierobežoti rezultāti

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Saturs

	Punkts
Kopsavilkums	I–V
Ievads	01–18
Kāpēc ES meži ir svarīgi?	01–03
Galvenās tendences mežu nozarē	04–06
Pasaules un ES darbības attiecībā uz mežiem	07–13
Lauku attīstības politika ir lielākais ES finansējuma avots mežiem	14–18
Revīzijas tvērums un pieeja	19–23
Apsvērumi	24–68
Galvenās ES politikas jomas mežus ietekmē pozitīvi, taču ierobežoti	24–47
ES daļēji aizsargā savu mežu biodaudzveidību	25–32
ES ir tiesību akti, ar kuriem risina nelikumīgas mežsaimniecības problēmas, taču vēl aizvien notiek šāda prakse	33–39
ES veic pasākumus, lai iekļautu mežus savā klimata rīcībpolitikā	40–47
Pārbaudītie mežsaimniecības pasākumi neizmantoja iespējas būtiski veicināt biodaudzveidību un cīnīties ar klimata pārmaiņām	48–68
Lauku attīstības izdevumi mežiem prasa izstrādāt meža apsaimniekošanas plānus, taču to kvalitāte ir mainīga	49–54
Pārbaudītajiem mežsaimniecības pasākumiem ir ierobežota ietekme uz biodaudzveidību un klimatnoturību	55–64
Pašreizējā uzraudzības sistēma nevērtē mežsaimniecības pasākumu ietekmi uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām	65–68
Secinājumi un ieteikumi	69–74
Saīsinājumi	
Glosārijs	

Komisijas atbildes

Laika grafiks

Revīzijas darba grupa

Kopsavilkums

I ES meži pilda vairākas funkcijas – tie kalpo vides, ekonomiskiem un sociāliem mērķiem. Ilgtspējīgas apsaimniekošanas prakse ir svarīga, lai mežos saglabātu biodaudzveidību un risinātu klimata pārmaiņu problēmas.

II Meži klāj līdzīgu platību kā lauksaimniecība, un šī platība pēdējo 30 gadu laikā ir augusi. Finansējums, kas no ES budžeta sniegts mežu platībām, ir daudz mazāks nekā lauksaimniecībai sniegtais finansējums (mazāk nekā 1 % no KLP budžeta), un tas tiek izmantots, lai atbalstītu saglabāšanas pasākumus, stādīšanu un kokaugiem klāto platību atjaunošanu. No ES mežsaimniecības finansējuma 90 % ir piešķirti ar Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) starpniecību. Eiropas Savienībai šajā jomā ir starptautiski pienākumi, tostarp nelikumīgas mežsaimniecības apkarošana un biodaudzveidības aizsargāšana. Šī ziņojuma mērķis ir veicināt politiskas diskusijas, kurām ir ietekme uz ES mežiem.

III Šajā revīzijā galvenā uzmanība tika pievērsta ES centieniem aizsargāt biodaudzveidību un risināt klimata pārmaiņu izraisītās problēmas ES mežos. Kopumā mēs secinām, ka tajās jomās, kurās Eiropas Savienībai ir pilnīga kompetence rīkoties, tā ir guvusi pozitīvu, taču ierobežotu ietekmi uz biodaudzveidības aizsardzību un klimata pārmaiņu izraisīto problēmu risināšanu ES mežos.

IV Turpmāk minēti mūsu galvenie konstatējumi.

- a) ES apstiprināja Dzīvotņu direktīvu un Putnu direktīvu, un Komisija ir pieņēmusi vairākas stratēģijas ES mežu nabadzīgās biodaudzveidības un saglabāšanas stāvokļa risināšanai. Mēs konstatējam, ka meža dzīvotņu, uz kurām attiecas direktīvas, saglabāšanas pasākumu kvalitāte joprojām ir problemātiska.
- b) Kokmateriālu regulas mērķis ir pārtraukt nelikumīgu mežsaimniecību Eiropas Savienībā. Mēs konstatējam, ka Komisija nav novērtējusi dalībvalstu veikto pārbaužu kvalitāti. Kaut arī tālīzpētei ir liels potenciāls izmaksu ziņā lietderīgi pārraudzīt lielas platības, Komisija to neizmanto konsekventi.
- c) Savā klimata rīcībpolitikā ES aizvien biežāk pievēršas mežiem. Klimata pārmaiņu problēmas mežos ir iekļautas gan Atjaunojamo energoresursu direktīvā, gan ZIZIMM regulā. Tomēr tādi jautājumi kā mežu pielāgošana klimata pārmaiņām vai ekoloģisko robežu noteikšana mežu izmantošanā enerģijas ieguvei ir mazāk izstrādāti. Centienus pievērst vairāk uzmanības stratēģijām par kokaugiem klāto platību pielāgošanu klimatam kavē zināšanu un informācijas trūkums.

- d) ES piešķir finanšu atbalstu ar mežsaimniecību saistītām darbībām klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības jomā galvenokārt ar ELFLA starpniecību. Mēs konstatējam, ka kopumā ELFLA noteikumi un procedūras negarantē lielāku biodaudzveidību un klimatnoturību. Tiesību aktu priekšlikumi KLP pēc 2020. gada dalībvalstīm piešķir lielākas elastīguma iespējas mežsaimniecības atbalsta shēmu izstrādē un nenovērš šos trūkumus. ES kopīgā uzraudzības sistēma nevērtē mežsaimniecības pasākumu ietekmi uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām.

V Pamatojoties uz šiem konstatējumiem, mēs sniedzam ieteikumus:

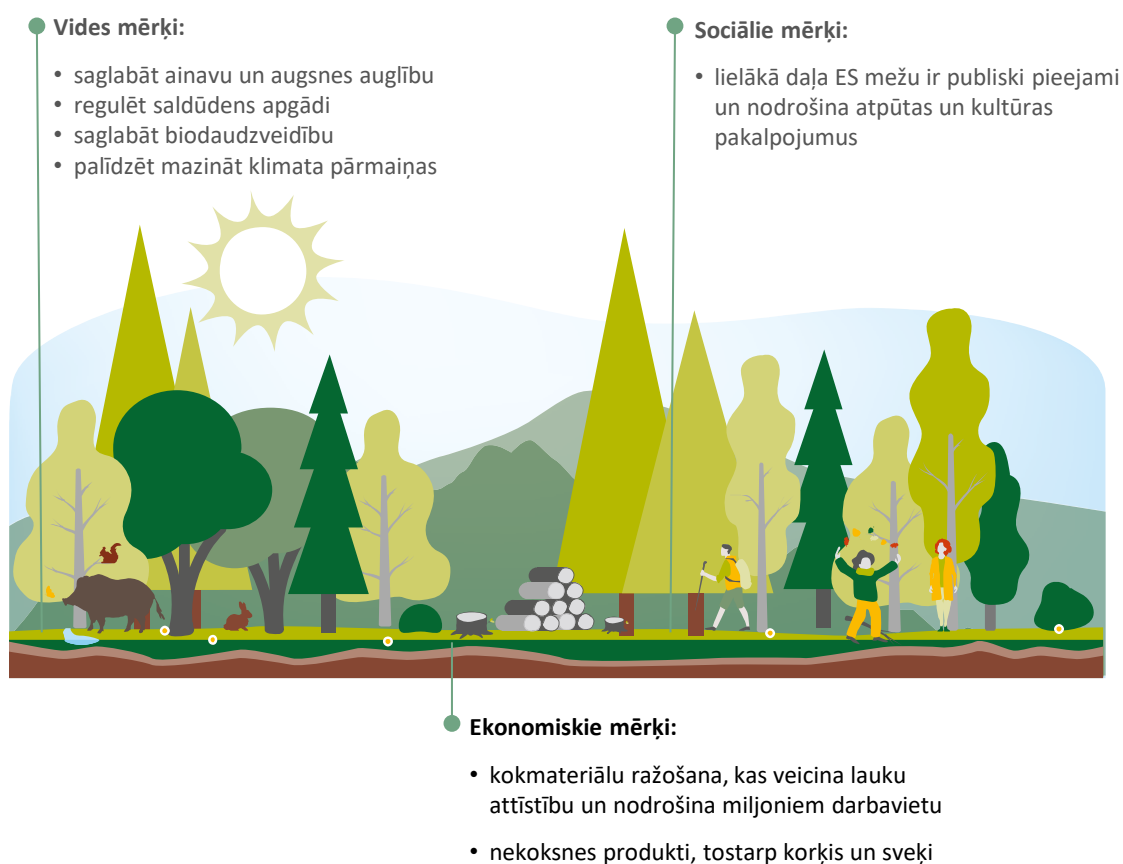
- o uzlabot ES ieguldījumu biodaudzveidībā un labāk risināt klimata pārmaiņu problēmas ES mežos;
- o stiprināt cīņu pret nelikumīgu mežistrādi un
- o mērķtiecīgāk vērst lauku attīstības mežsaimniecības pasākumus uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām.

Ievads

Kāpēc ES meži ir svarīgi?

01 Meža un citas kokaugiem klātas zemes kopējā platība Eiropas Savienībā ir gandrīz 180 miljoni hektāru un aizņem 45 % no ES kopējās zemes platības. Saskaņā ar *Eurostat* datiem laika posmā no 1990. līdz 2020. gadam ES meža platība palielinājās par 10,2 miljoniem hektāru¹. ES meži pilda vairākas funkcijas – tie kalpo vides, ekonomiskiem un sociāliem mērķiem (sk. [1. attēlu](#)). Privātajām struktūrām pieder 60 % ES mežu, un 2017. gadā mežsaimniecības, tostarp mežizstrādes darbību, bruto produkcijas vērtība sasniedza vairāk nekā 55 miljardus EUR.

1. attēls. ES meži pilda vairākas funkcijas

Avots: ERP.

¹ Eurostat, *Agriculture, forestry and fishery statistics*, 2020. gada izdevums.

02 Mežos ir sastopamas daudzas sugas, tās veido gandrīz 90 % no sauszemes biodaudzveidības pasaulē. Biodaudzveidība ir bagātīgāka vecajos mežos, kuros sastopams daudz lielāks atmirušās koksnes daudzums, kā arī lielāka struktūras sarežģītība. Parasti tā ir arī bagātīgāka mežos, kuri nav piedzīvojuši tik lielu cilvēka iejaukšanos. Nedaudzi Eiropas meži joprojām ir to sākotnējā stāvoklī, un cilvēku darbība ietekmē vairāk nekā 95 % ES mežu. Meži tiek klasificēti pēc cilvēku intervences pakāpes: neskartie meži (2,4 %), daļēji dabiskie meži (93,2 %) un stādītie meži (4,4 %)².

03 Veselīgi meži palīdz mazināt klimata pārmaiņas, jo tie no atmosfēras uztver oglekļa dioksīdu. Eiropā pieaug mežu traucējumu risks, ko izraisa klimata pārmaiņu ietekme, piemēram, meža ugunsgrēki, sausums, vētras, jūras līmeņa paaugstināšanās, kā arī (jaunu) kaitēkļu un slimību rašanās un izplatība. Tas rada spiedienu uz mežu spēju darboties kā oglekļa dioksīda piesaistītājam. Paredzams, ka noturīgie meži izturēs šo ietekmi un tādējādi saglabās savu oglekļa sekvestrēšanas spēju. Meža apsaimniekošanas prakse un plānošana kļūst arvien nozīmīgāka mežu noturības veidošanā.

Galvenās tendences mežu nozarē

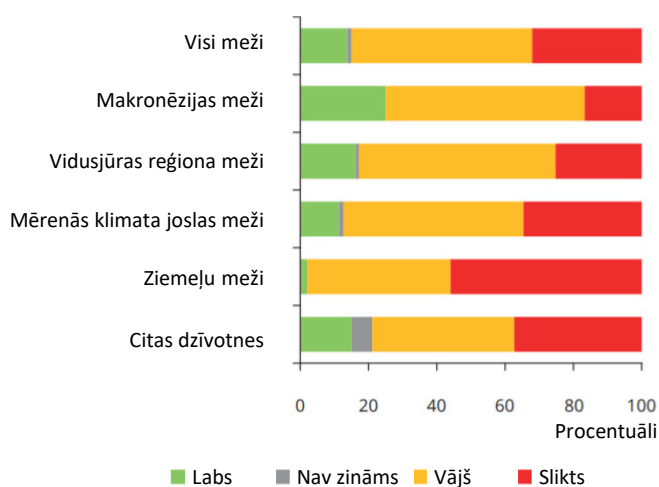
04 Ziņojumā par Eiropas mežu stāvokli, kas publicēts 2020. gadā,³ secināts, ka “vidēji Eiropas mežu stāvoklis pasliktinās”. Citu dalībvalstu ziņojumos un datos apstiprināts, ka mežu saglabāšanas stāvoklis pasliktinās. Eiropas Vides aģentūras ziņojumā par dabas stāvokli Eiropas Savienībā 2013.–2018. gadā⁴ ir analizēts ar Putnu direktīvu un Dzīvotņu direktīvu aizsargāto meža dzīvotņu un sugu saglabāšanas stāvoklis. Visiem mežiem visizplatītākais stāvoklis ir “vājš” (54 %) un “slikts” (31 %) un vismazāk izplatītākais stāvoklis ir “labs” (14 %) (**2. attēlā** redzams meža reģionu sadalījums).

² *State of Europe's Forests 2020. Forest Europe.*

³ *State of Europe's Forests 2020. Forest Europe.*

⁴ EVA ziņojums Nr. 10/2020.

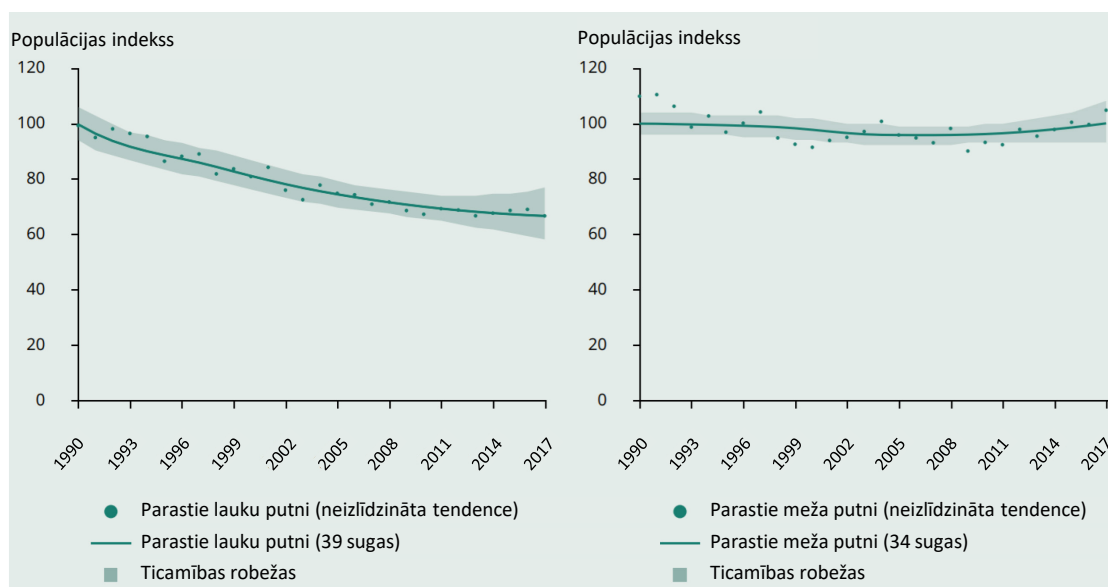
2. attēls. Mežu saglabāšanas stāvoklis pa reģioniem, sākot no 2018. gada

© EVA, 2020. gads, EVA ziņojums Nr. 10/2020, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem ziņojumiem saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 17. pantu un ES novērtējumu procentuālo daļu.

05 Situācija ir pozitīvāka dažos mežu biodaudzveidības līmeņu elementos: ES no 1990. līdz 2011. gadam parasto meža putnu indekss bija samazinājies par 3 %, taču kopš tā laika tas ir atgūts (sk. [3. attēlu](#)).

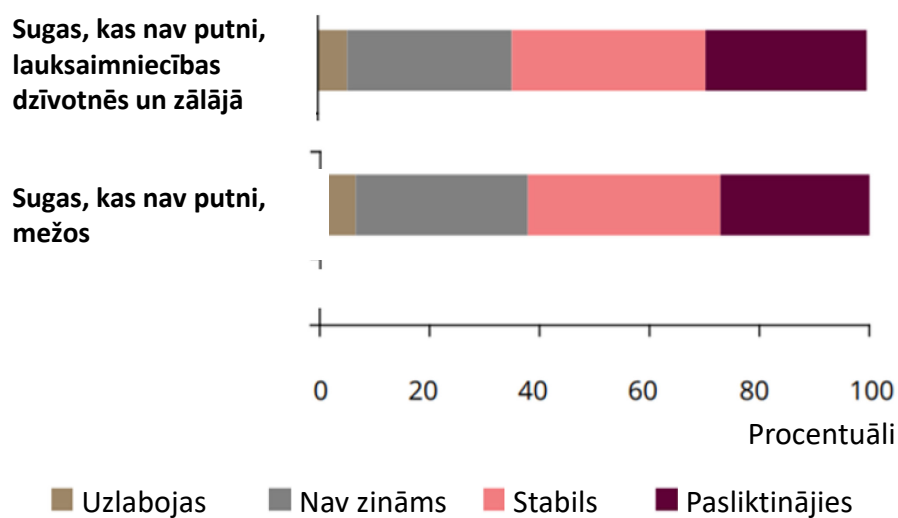
3. attēls. Putnu indekss uzrāda labākus rezultātus mežos nekā lauksaimniecības zemēs

© EVA, 2020. gads, EVA ziņojums Nr. 10/2020.

06 Attiecībā uz meža sugu, kas nav putni, tendencēm tikai 6 % ir uzlabojušies, taču 27 % – pasliktinājušies (sk. [4. attēlu](#)).

4. attēls. Līdzīgas tendences meža un nemeža sugām, kas nav putni

© EVA, 2020. gads, EVA ziņojums Nr. 10/2020.

Pasaules un ES darbības attiecībā uz mežiem

07 ES starptautiskās saistības šajā jomā ir ANO Konvencija par bioloģisko daudzveidību un Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam un tās 15. ilgtspējīgas attīstības mērķis (sk. [1. izcēlumu](#)).

1. Izcēlums. Mērķrādītāji, kas attiecībā uz bioloģisko daudzveidību mežos noteikti starptautiskajās saistībās

5. mērķrādītājs

Līdz 2020. gadam visu dabisko dzīvotņu, tostarp mežu, izzušanas temps tiek samazināts vismaz uz pusi un, ja iespējams, gandrīz līdz nullei, kā arī tiek ievērojami samazināta degradācija un fragmentācija.

7. mērķrādītājs

Līdz 2020. gadam lauksaimniecības, akvakultūras un mežsaimniecības platības ir jāapsaimnieko ilgtspējīgi, nodrošinot biodaudzveidības saglabāšanu.

15. ilgtspējīgas attīstības mērķis

Aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes ekosistēmas ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, apkarot pārtuksnešošanas un novērst zemes degradāciju, veicināt tās atjaunošanu un apturētu biodaudzveidības izzušanu.

08 Citas starptautiskās konvencijas, kas attiecas uz mežiem, pievēršas tādām tēmām kā biodaudzveidība, klimata pārmaiņas un pārtuksnešošanās. Šo konvenciju vidū ir ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) un ANO Konvencija par cīņu pret pārtuksnešošanu. Ministru konference par mežu aizsardzību Eiropā, zināma arī kā *Forest Europe*, ir brīvprātīgs augsta līmeņa process, kura mērķis ir stiprināt starpvaldību dialogu un sadarbību mežu politikas jomā visā kontinentā. Tā izstrādā kopīgas stratēģijas tās 47 parakstītājām (46 valstis un ES), lai aizsargātu un ilgtspējīgi apsaimniekotu to mežus.

09 ES Līguma 3. pants nosaka, ka Eiropas Savienības darbība ir vērsta uz to, lai panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā cita starpā ir vides augsta līmeņa aizsardzība un tās kvalitātes uzlabošana. Vairākas ES politikas jomas ietekmē mežus. Mežu apsaimniekošana, saglabāšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām un to ilgtspējīga izmantošana ir starp galvenajiem lauku attīstības mērķiem kopējā lauksaimniecības

politikā, kā arī vides, klimata pārmaiņu, tirdzniecības un iekšējā tirgus, pētniecības, rūpniecības un enerģētikas politikā (sk. [5. attēlu](#)).

5. attēls. Kuras politikas jomas ietekmē ES mežus?

Avots: ERP, pamatojoties uz *European forest ecosystems – State and trends* (EVA, 2015. gads).

10 Katrai no šīm politikas jomām ir atšķirīgs instrumentu kopums: tiesību akti, nesaistoši politikas dokumenti (piemēram, stratēģijas un pamatnostādnes) un ES budžeta subsīdijas. Parasti ES finansējumu šajā jomā kopīgi pārvalda Komisija un dalībvalstis (piemēram, lauku attīstībai). Ar ES mežiem saistīto stratēģiju un shēmu galvenie aspekti, tostarp galveno dalībnieku pienākumi un atbildība, ir apkopoti [6. attēlā](#).

6. attēls. Galvenie ES instrumenti, ar kuriem risina mežu biodaudzveidības un klimata pārmaiņu problēmas

* ELFLA pienākumi attiecas tikai uz ELFLA finansējuma saņēmējiem.

Avots: ERP.

11 Komisija 2013. gadā publicēja savu 2014.–2020. gada ES stratēģiju mežiem un uz koksnes resursiem balstītajai rūpniecībai⁵ kā pamatu visas ar mežiem saistītās politikas

⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, “Jauna ES meža stratēģija mežiem un uz koksnes resursiem balstītai rūpniecībai”, COM(2013) 659 final).

izstrādei ES, tostarp lauku attīstības, vides un klimata politikai. Stratēģijas mērķi 2020. gadam ir izklāstīti **2. izcēlumā**. Komisija plāno 2021. gadā publicēt jaunu stratēģiju.

2. izcēlums. Mežu stratēģijas mērķi līdz 2020. gadam

Nodrošināt un pierādīt, ka visi ES meži tiek apsaimniekoti saskaņā ar ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas principiem un ka ir pastiprināti ES centieni ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas veicināšanā un atmežošanas apturēšanā pasaules līmenī, tādējādi

- palīdzot līdzsvarot dažādās meža funkcijas, apmierināt pieprasījumu un sniegt būtiskus ekosistēmas pakalpojumus;
- nodrošinot pamatu tam, lai mežsaimniecība un visa uz koksnes resursiem balstītā vērtību radīšanas ķēde būtu konkurētspējīgi un dzīvotspējīgi uz bioloģiskiem resursiem balstītas ekonomikas virzītāji.

12 ES nav izvirzījusi konkrētus mērķus vai mērķrādītājus mežu biodaudzveidībai vai to veselības stāvoklim. Tomēr uz mežiem attiecas arī šādi vispārīgi mērķi:

- Dzīvotņu direktīvas⁶ un Putnu direktīvas⁷ mērķis ir Kopienas interesēs saglabāt vai atjaunot dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras sugu aizsardzību labvēlīgā saglabāšanas stāvoklī⁸ un aizsargāt visas savvaļas putnu sugas, kas ir sastopamas dabā ES. Aptuveni 50 % no *Natura 2000* teritorijām ir meži.
- Saskaņā ar ES pienākumiem, kuri noteikti ANO Konvencijā par bioloģisko daudzveidību (sk. **07.** punktu), ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijas līdz 2020. gadam⁹ mērķis ir līdz 2020. gadam apturēt biodaudzveidības izzušanu un ekosistēmu pakalpojumu degradāciju Eiropas Savienībā un atjaunot tos, ciktāl reāli iespējams, vienlaikus palielinot ES ieguldījumu, lai novērstu biodaudzveidības izzušanu visā pasaulē.

⁶ Padomes Direktīva 92/43/EEK, (OV L 206, 22.7.1992., 7.–50. lpp.).

⁷ Direktīva 2009/147/EK, (OV L 20, 26.1.2010., 7.–25. lpp.).

⁸ Direktīva 92/43/EEK, 2. un 3. pants, un Direktīva 2009/147/EK, 1. pants.

⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, “Mūsu dzīvības garantija, mūsu dabas kapitāls – bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020. gadam”, COM/2011/0244 final.

- Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā līdz 2020. gadam¹⁰ ir teikts: “Komisija lūgs dalībvalstis skaidri noteiktos termiņos paaugstināt pakāpi, kādā jau īstenoti spēkā esošie tiesībakti, un atbalstīs tās šā uzdevuma veikšanā. Konkrēti tā lūgs dalībvalstīm līdz 2030. gadam nodrošināt, ka neviena aizsargājamā biotopa un sugas saglabāšanās tendences un stāvoklis nepasliktinās. Turklāt dalībvalstīm būs jānodrošina, ka vismaz 30 % sugu un biotopu, kuru stāvoklis patlaban nav labvēlīgs, nonāk labvēlīgā stāvoklī vai uzrāda ļoti pārliecinošu virzību uz to.” Stratēģijas mērķis ir arī noteikt, kartēt, uzraudzīt un stingri aizsargāt visus atlikušos ES pirmatnējos un vecos mežus.

13 Viens no galvenajiem biodaudzveidības stratēģijas mērķrādītājiem bija Eiropas Savienībā līdz 2020. gadam atjaunot vismaz 15 % no degradētās ekosistēmas pakalpojumiem. Komisija 2015. gadā novērtēja¹¹, ka progress nav bijis pietiekams un ka ekosistēmu un pakalpojumu degradācijas tendence vēl nav apturēta. Komisija 2020. gadā publicēja arī ziņojumu¹² par ekosistēmas pakalpojumu stāvokli, tostarp konkrētu informāciju par meža ekosistēmām. Saskaņā ar šo ziņojumu kopš 2010. gada ir uzlabojušies strukturālie stāvokļa rādītāji (biomasa, atmirušās koksnes daudzums), taču daži galvenie degradācijas rādītāji, piemēram, koku vainagu defoliācija, turpina pasliktināties. Ziņojumā secināts, ka kopumā ES mežu stāvoklis ir vājš.

Lauku attīstības politika ir lielākais ES finansējuma avots mežiem

14 ES meža stratēģija līdz 2020. gadam raksturo Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) kā savu “resursu pamatu”, jo tas veidoja 90 % no kopējā ES mežsaimniecības finansējuma. Citi ES finansējuma avoti iekļauj programmu “LIFE”, pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” finansējumu pētniecībai, Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Kohēzijas fondu un EIB Dabas kapitāla finansēšanas mehānismu.

15 Lauku attīstības izdevumi ir pieejami, lai atbalstītu divus mežsaimniecības pasākumus, kas vērsti uz kokaugiem klāto platību izveidi un jau esošajām kokaugiem klātajām platībām (sk. [7. attēlu](#)).

¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, “[ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu](#)”, COM(2020) 380 final.

¹¹ *Mid-term review of the EU biodiversity strategy to 2020.*

¹² “*Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment*”.

7. attēls. Lauku attīstības mežsaimniecības pasākumi

8. pasākums
Ieguldījumi meža platību
paplašināšanā un mežu dzīvotspējas
uzlabošanā

- **8.1.** Apmežošana un meža zemes izveide
- **8.2.** Agromežsaimniecības sistēmu izveide, atjaunošana un renovācija
- **8.3.–8.4.** Profilakse un atjaunošana no bojājumiem, ko mežam nodara meža ugunsgrēki un dabas katastrofas un katastrofāli notikumi
- **8.5.** Ieguldījumi meža ekosistēmu izturētspējas un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai
- **8.6.** Ieguldījumi mežsaimniecības tehnoloģijās un meža produktu pārstrādē, mobilizēšanā un tirdzniecībā

15. pasākums
Mežu vides un klimata
pakalpojumi un mežu saglabāšana

- **15.1.** Maksājums par meža vides un klimata saistībām
- **15.2.** Atbalsts par meža ģenētisko resursu saglabāšanu un uzlabošanu

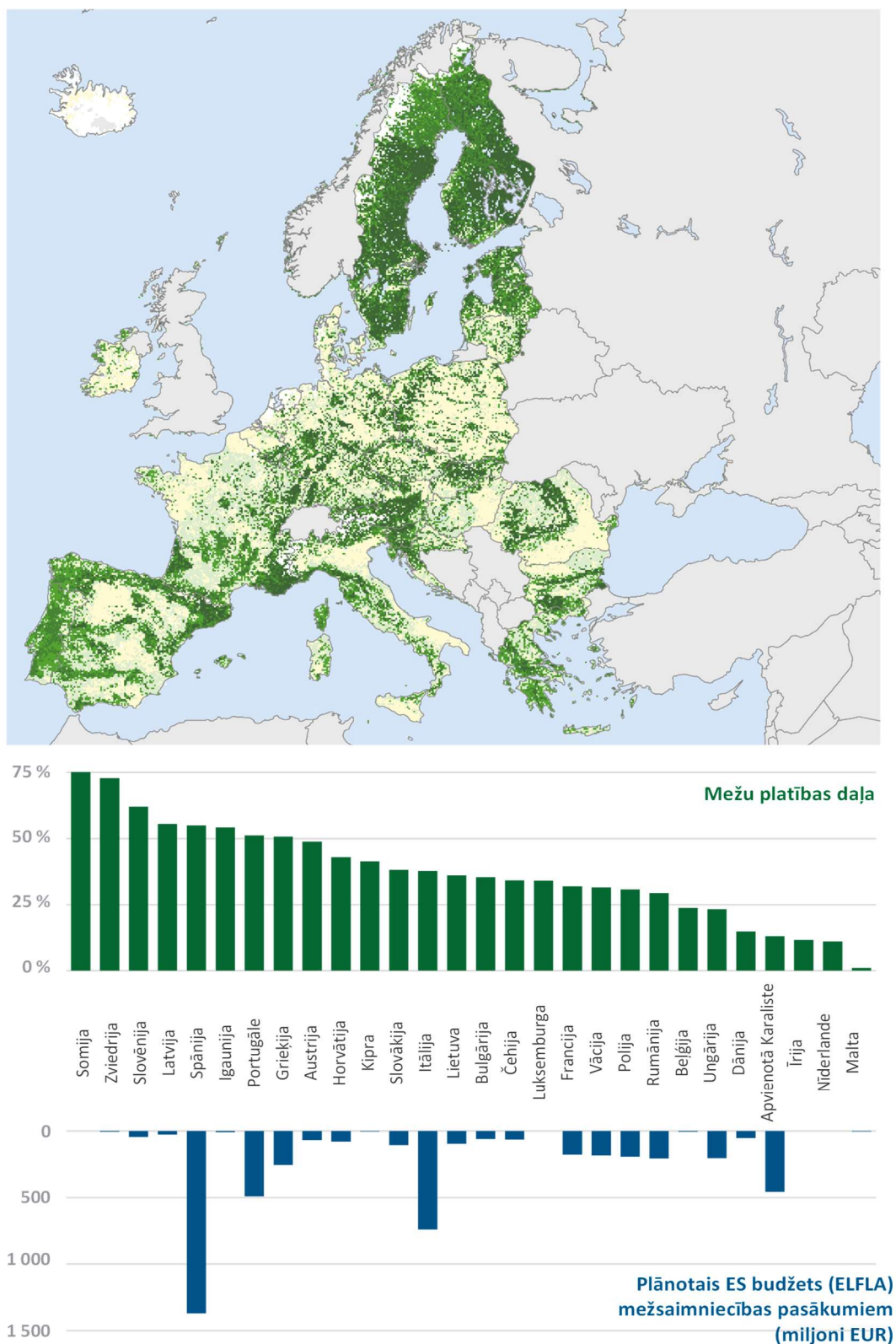
Avots: Regula (ES) Nr. 1305/2013, 21.–26. un 34. pants, un Regula (ES) 2017/2393, 1. panta 9. punkta a) apakšpunkts.

16 Vairāki citi lauku attīstības pasākumi arī var ietekmēt mežus. Piemēram, meža platības var gūt labumu no *Natura 2000* tīkla maksājumiem. Vēl citi darbību piemēri saskaņā ar citiem ES pasākumiem ietver mežsaimniecības konsultāciju pakalpojumus, ieguldījumus infrastruktūrās mežsaimniecības attīstībai un pielāgošanai, kā arī atbalstu meža apsaimniekošanas plānu sagatavošanai.

17 Dalībvalstis var izlemt, vai iekļaut mežsaimniecības pasākumus savās lauku attīstības programmās un kā tos izmantot, lai atbalstītu mežus. Savās lauku attīstības programmās tās nosaka īpašas prasības attiecībā uz mežsaimniecību. Laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam 24 dalībvalstis mežsaimniecības pasākumiem kopumā piešķīra 4890 miljonus EUR¹³ (sk. [8. attēlu](#)), un līdz 2020. gada beigām tās bija izlietojušas 49 % no šiem līdzekļiem. Somija, Īrija, Luksemburga un Nīderlande savās lauku attīstības programmās mežsaimniecības pasākumiem naudu nav piešķīrušas. Komisija neseko līdzi mežsaimniecības izdevumiem citos pasākumos.

¹³ Pamatojoties uz Komisijas datiem no pirmajām apstiprinātajām lauku attīstības programmām.

8. attēls. Mežu platība un mežsaimniecības pasākumiem plānotie ES līdzekļi

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Vides aģentūras karti, kas izveidota 2009. gada 12. novembrī un kurā jaunākās izmaiņas veiktas 2015. gada 28. oktobrī, ziņojuma par Eiropas mežu stāvokli (*State of Europe's Forests*) 2015. gada datiem un Komisijas datiem no pirmajām apstiprinātajām lauku attīstības programmām 2014.–2020. gadam.

18 Komisija 2017. gada novērtējumā par mežsaimniecības pasākumiem¹⁴ secināja, ka lauku attīstības atbalsts mežiem kopumā ir bijis pozitīvs un varētu būtiski veicināt ekonomiskus, vidiskus un sociālus ieguvumus. Tā konstatēja, ka visnozīmīgākā ietekme ir bijusi atbalstam, ko sniedza mežu bojājumu novēršanai un atjaunošanai, no 2007. līdz 2013. gadam bija atbalstīti aptuveni 10 miljoni hektāru (5 % no ES mežiem). Atbalsts apmežošanai laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam tika izmantots, lai iestādītu 287 490 hektārus jauna meža (aptuveni 0,2 % no ES mežiem).

¹⁴ Eiropas Komisija, *Evaluation study of the forestry measures under Rural Development*. Galīgais ziņojums. *Alliance Environment EEIG*. 2017. gada septembris.

Revīzijas tvērums un pieeja

19 Mēs pārbaudījām, vai ES darbības atbalsta biodaudzveidības aizsardzību un risina klimata pārmaiņu problēmas ES mežos. Mēs aplūkojām a) Komisijas darbību ietekmi vairākās galvenajās vides un klimata politikas jomās un b) ES lauku attīstības finansēto mežsaimniecības pasākumu īpašo ietekmi.

20 Revīzijas tvērumā aplūkoti ES meži, un mēs pievērsāmies [6. attēlā](#) minētajām galvenajām ES politikas jomām. Attiecībā uz ES Kokmateriālu regulu mēs aplūkojām vienīgi vietējo kokmateriālu uzraudzību.

21 Lai savāktu un novērtētu pierādījumus, mēs

- pārbaudījām attiecīgos ES tiesību aktus, Komisijas stratēģijas, priekšlikumus un pamatnostādnes, kā arī ziņojumus par biodaudzveidību un klimata pārmaiņām ES mežos, Dzīvotņu direktīvu un Putnu direktīvu (*Natura 2000* tīkls), un ES Kokmateriālu regulu;
- apspriedāmies ar ekspertiem no Komisijas un izskatījām dokumentāciju no trim dalībvalstīm, kas izvēlētas, pamatojoties uz lauku attīstības mežsaimniecības pasākumu izdevumu būtiskumu un mežu veidu daudzveidību šajās valstīs: Vācija (Meklenburga-Priekšpomerānija un Saksija-Anhalte), Spānija (Kastīlija-Lamanča un Astūrijas firstiste) un Polija. Covid-19 pandēmijas izraisīto ceļošanas ierobežojumi dēļ uz vietas varējām apmeklēt tikai Vāciju (kur apmeklējām ES finansētos projektus);
- analizējām ELFLA līdzfinansēto izdevumu datus par biodaudzveidību un klimata pārmaiņām ES mežos;
- izveidojām ekspertu grupu, lai iegūtu padziļinātas zināšanas atsevišķās jomās un novērtētu mūsu sākotnējos revīzijas konstatējumus;
- nosūtījām aptaujas anketas visām dalībvalstīm saistībā ar 35 lauku attīstības programmām, lai savāktu informāciju un pierādījumus par ELFLA meža apakšpasākumu īstenošanu un jo īpaši par to, kādā mērā šie apakšpasākumi ir veicinājuši biodaudzveidības aizsardzību un klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām.

22 Šī revīzija aptver laikposmu no 2014. līdz 2020. gadam, kas ir nesenākais daudzgadu finanšu shēmas plānošanas periods. Mēs arī ņēmām vērā Komisijas tiesību aktu priekšlikumus kopējai lauksaimniecības politikai (KLP) jaunajā plānošanas periodā (2021.–2027. gadam).

23 Ar šo ziņojumu mēs vēlamies veicināt politiskas diskusijas, kurām ir ietekme uz ES mežiem, un sniegt ieguldījumu 2021.–2027. gada KLP veidošanā, jaunajā ES mežu stratēģijā, ierosinātā Eiropas Klimata akta izstrādē un īstenošanā, jaunajā ES pielāgošanās stratēģijā, kā arī ES Kokmateriālu regulas apsvēršanā.

Apsvērumi

Galvenās ES politikas jomas mežus ietekmē pozitīvi, taču ierobežoti

24 Lielākā daļa ES vides un klimata rīcībpolitiku ietekmē mežus. Mēs pārbaudījām, vai galvenās vides un klimata rīcībpolitikas veicināja biodaudzveidību un klimata pārmaiņu problēmu risināšanu mežos saskaņā ar starptautiskajiem un ES mērķrādītājiem, kas noteikti mežu aizsardzībai.

ES daļēji aizsargā savu mežu biodaudzveidību

25 ES ir apstiprinājusi starptautiskus nolīgumus (sk. [07.](#) punktu) un tāpēc tai ir jāievēro vairāki mērķrādītāji, kas ir tieši saistīti ar biodaudzveidību mežos. Turklāt ES Līgums aicina Eiropas Savienības darbību vērst uz to, lai panāktu stabilu Eiropas attīstību, kuras pamatā cita starpā ir vides augsta līmeņa aizsardzība un tās kvalitātes uzlabošana.

26 ES galvenie vides noteikumi par biodaudzveidību ir izklāstīti Dzīvotņu direktīvā un Putnu direktīvā. Direktīvas paredz, ka dalībvalstis aizsargā dzīvotnes, nosakot teritorijas, kas zināmas kā *Natura 2000* teritorijas, un nosakot saglabāšanas pasākumus dzīvotņu stāvokļa saglabāšanai vai atjaunošanai. *Natura 2000* tīkls aptver aptuveni 23 %¹⁵ no ES mežiem. Turpmāk minētie meži, kas atrodas *Natura 2000* teritorijās, ir aizsargāti (sk. [9. attēlu](#)):

- meži, kuru dzīvotņu veidi atbilst tiem, kas minēti Dzīvotņu direktīvas I pielikumā;
- jebkuri *Natura 2000* teritorijās esošie meži, kas ir mājvieta tām sugām, kuras minētas Dzīvotņu direktīvas II pielikumā un/vai Putnu direktīvas I pielikumā.

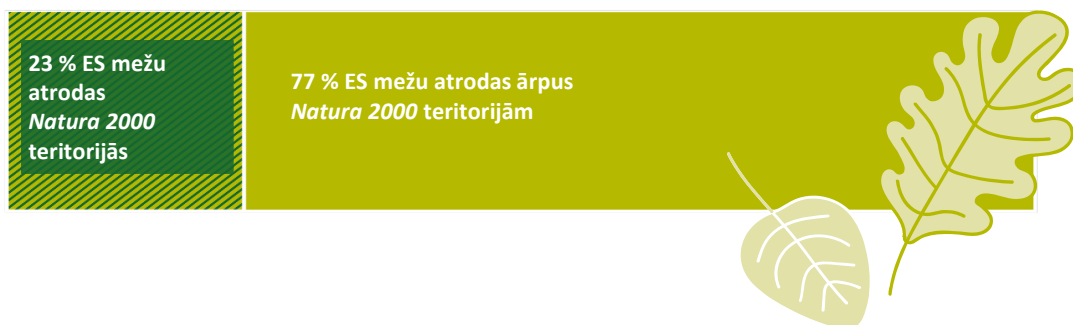
27 Turklāt ir arī īpaši sugu aizsardzības noteikumi¹⁶, kurus piemēro visā dalībvalstu teritorijā. Šie noteikumi attiecas uz, piemēram, atpūtas, vairošanās un ligzdošanas vietu aizsardzību. Tomēr to mežu platību, uz kuru attiecas šie noteikumi, praksē ir grūti noteikt. Saskaņā ar Direktīvu par atbildību vides jomā, kas attiecas uz I pielikumā

¹⁵ “*Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment*”. Annex-eu-ecosystem-assessment_final.pdf.

¹⁶ Direktīva 2009/147/EK, 5. pants, un Direktīva 92/43/EEK, 12. un 13. pants.

minētajām aizsargājamo sugu meža dzīvotņu veidiem un meža dzīvotnēm ārpus *Natura 2000* teritorijām, nelikumīgie mežizstrādātāji ir atbildīgi par to dzīvotņu atjaunošanu, kurām tie nodarījuši kaitējumu.

9. attēls. ES mežu procentuālā daļa *Natura 2000* teritorijās un ārpus tām

Avots: ERP.

28 Saskaņā ar ES biodaudzveidības stratēģiju¹⁷, ko piemēro *Natura 2000* teritorijām un ārpus tām, Komisija pamatnostādnēs un ieteikumos nosaka nesaistošus mērķrādītājus (sk. 12. punktu).

29 Mēs 2017. gadā¹⁸ vēršām uzmanību uz vairākām nepilnībām *Natura 2000* teritoriju pārvaldībā. Konkrēti, mēs secinājām, ka dalībvalstis pārāk bieži aizkavēja vai nepienācīgi noteica savus saglabāšanas pasākumus. Saglabāšanas pasākumi, kas vajadzīgi, lai saglabātu vai atjaunotu dzīvotnes un to faunu un floru, jāveic savlaicīgi un tiem jābūt pietiekami konkrētiem, lai tos efektīvi īstenotu. Šajā revīzijā mēs pārbaudījām 15 *Natura 2000* tīkla apsaimniekošanas plānus, kuros iekļautas meža platības, un konstatējām, ka 14 no tiem trūka konkrētu saglabāšanas pasākumu (sk. 3. izcēlumu). Ārējie vērtētāji, kurus nolīga Komisija, ir konstatējuši, ka bieži vien saglabāšanas pasākumu kvalitāte ir zema.

¹⁷ Abas stratēģijas sk. 9. un 10. zemsvītras piezīmē.

¹⁸ Īpašais ziņojums Nr. 1/2017 "*Natura 2000* tīkla pilna potenciāla īstenošanai jāiegulda vairāk darba".

3. izcēlums. Nekonkrētu saglabāšanas pasākumu piemēri

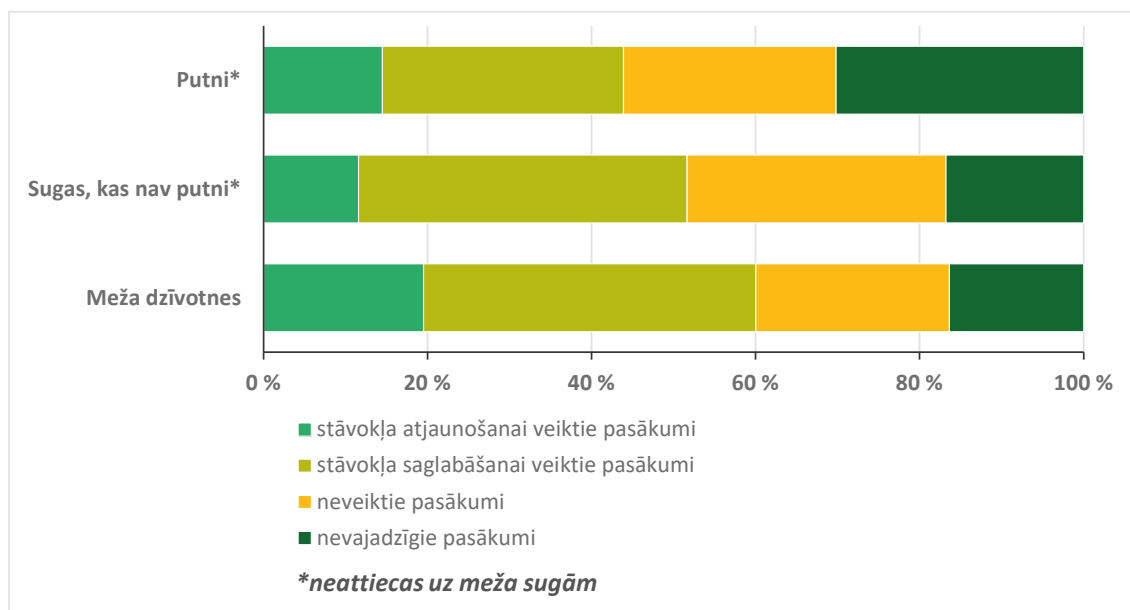
Iestādes Spānijā atzina, ka praksē lauksaimniecības un saglabāšanas pārvalžu sliktās saziņas dēļ apsaimniekošanas plānos bieži vien nav ierosināti konkrēti saglabāšanas pasākumi.

Polijā četras no mūsu pārbaudītajām piecām “saglabāšanas uzdevumu programmām” iekļāva mērķus un mērķrādītājus, kas nebija ne konkrēti, ne arī izmērāmi.

30 Lielākā daļa no Direktīvas aizsargāto dzīvotņu novērtējumiem norāda uz sliktu vai vāju ES mežu saglabāšanas stāvokli (85 % – sk. **04.** punktu). Mēs konstatējam, ka lielākā daļa saglabāšanas pasākumu ir vērsta uz stāvokļa saglabāšanu, nevis atjaunošanu.

10. attēlā redzams, kādi pasākumi tika veikti, lai saglabātu vai atjaunotu meža dzīvotņu un sugu stāvokli.

10. attēls. Pasākumi stāvokļa saglabāšanai vai atjaunošanai

Avots: ERP, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju saskaņā ar Putnu direktīvas 12. pantu un Dzīvotņu direktīvas 17. pantu. Informāciju apkopoja EVA un Eiropas Bioloģiskās daudzveidības tematiskais centrs (ETC/BD).

31 No dalībvalstu paziņotās informācijas Komisijai ir zināms mežu stāvoklis (sk. **04.** punktu). Turklāt Komisija saņem informāciju par saglabāšanas pasākumu sliktu piemērošanu dalībvalstīs sūdzību veidā no, piemēram, NVO un dažkārt arī no citiem avotiem, piemēram, no pārkāpumu izmeklēšanas citās jomās. Laikposmā no 2014.–2020. gadam Komisija saņēma vairāk nekā 900 sūdzību saistībā ar Dzīvotņu direktīvas un Putnu direktīvas piemērošanu.

32 Ja Komisija uzzina, ka dalībvalsts nav izpildījusi pienākumus saskaņā ar abām šīm direktīvām, tā var sākt pārkāpuma procedūru (sk. piemēru [4. izcēlumā](#)). Līdz 2021. gada janvārim vēl nebija pabeigtas 13 pārkāpuma lietas saistībā ar Dzīvotņu direktīvā paredzēto īpaši aizsargājamo dabas teritoriju saglabāšanas pasākumu nepiemērošanu vai nepietiekamu kvalitāti.

4. izcēlums. Polijas veco mežu aizsardzība

Komisija 2007. gadā apstiprināja, ka saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu *Natura 2000* teritorija *Puszcza Białowieska* tiek noteikta par “Kopienas nozīmes teritoriju”. Šī teritorija saskaņā ar Putnu direktīvu ir arī noteikta par “īpaši aizsargājamo teritoriju” putniem. Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju *Puszcza Białowieska* ir viens no vislabāk saglabātajiem dabiskajiem mežiem Eiropā, un tam ir raksturīgi daudzi veci koki, jo īpaši daži, kas ir 100 vai vairāk gadus veci.

Polijas vides ministrs 2016. gadā ļāva laikposmā no 2012. līdz 2021. gadam gandrīz trīskārši palielināt kokmateriālu iegūšanu no Belovežas mežniecības, kā arī meža apsaimniekošanas darbības teritorijās, kurās pirms tam bija aizliegta jebkāda iejaukšanās. Komisija par to uzzināja no sūdzības, ko bija iesniegušas astoņas NVO, kā arī no publiski pieejamas informācijas. Polijas valdība iebilda, ka tas bija nepieciešams, lai apturētu egļu astoņzobu mizgrauža izplatību.

Uzskatot Polijas argumentu par nepamatotu, Komisija 2017. gada 20. Jūlijā iesniedza Tiesā prasību atzīt, ka Polija nav izpildījusi Dzīvotņu direktīvā un Putnu direktīvā noteiktos pienākumus. Tiesa 2018. gada 17. aprīlī nolēma par labu Komisijai.

ES ir tiesību akti, ar kuriem risina nelikumīgas mežizstrādes problēmas, taču vēl aizvien notiek šāda prakse

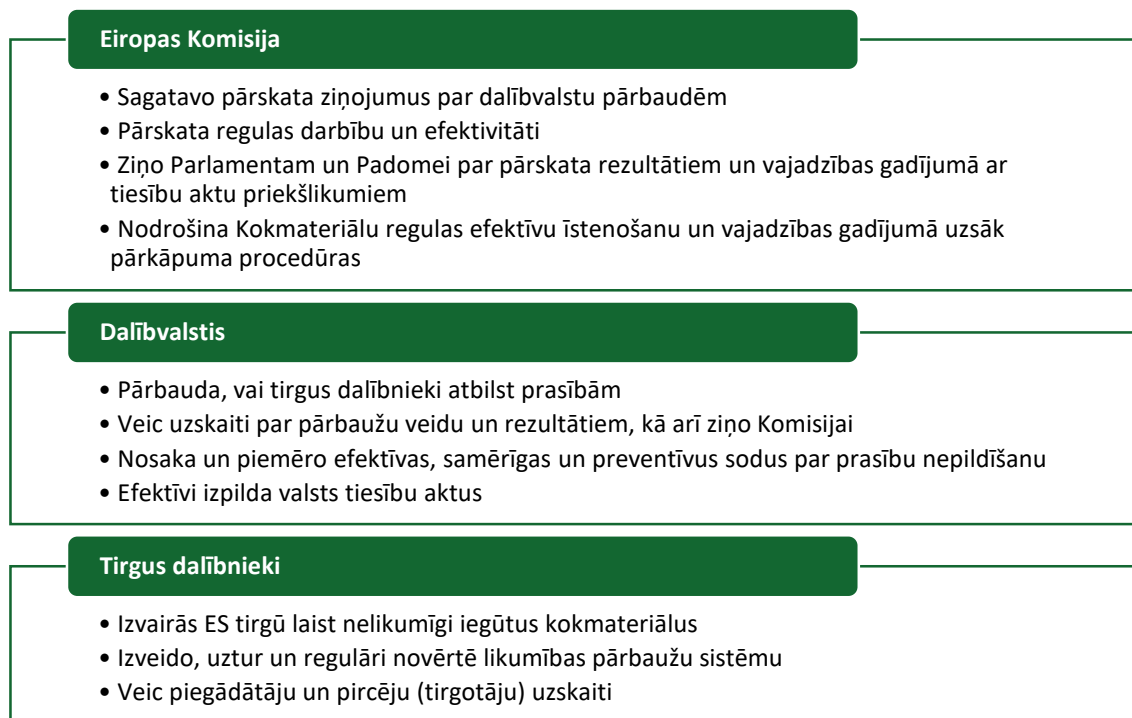
33 ES Kokmateriālu regula¹⁹ aizliedz ES tirgū laist nelikumīgi iegūtus kokmateriālus un koka izstrādājumus. Kopumā “nelikumīga mežizstrāde” ir jebkāda nelikumīga prakse, kas saistīta ar kokmateriālu un koka izstrādājumu iegūšanu vai tirdzniecību. Noteikumi dalībvalstī, kurā iegūti kokmateriāli un koka izstrādājumi, nosaka, vai kokmateriāli ir nelikumīgi iegūti.

34 Lai mazinātu nelikumīgi iegūtu kokmateriālu iekļūšanu tirgū, Kokmateriālu regulā paredzēts, ka tirgus dalībniekiem jāveic likumības pārbaudes. Šim nolūkam tirgus

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 995/2010 (2010. gada 20. oktobris), ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus.

dalībniekiem ir jāapkopo informācija par kokmateriālu veidu, ieguves valsti, piegādes ķēdi un atbilstību noteikumiem, novērtējot jebkādu risku un vajadzības gadījumā veicot korektīvas darbības. Komisijas, dalībvalstu un kokmateriālu tirgus dalībnieku pienākums ir praksē īstenot Kokmateriālu regulu. To attiecīgie pienākumi ir norādīti **11. attēlā**.

11. attēls. Galvenie pienākumi saskaņā ar ES Kokmateriālu regulu

Avots: ERP.

35 Komisija izskatīja Kokmateriālu regulas efektivitāti 2016. Gadā, aptverot pirmos divus tās piemērošanas gadus (no 2013. gada marta līdz 2015. gada martam) dalībvalstīs²⁰. Toreiz Komisija norādīja, ka vēl bija pāragri spriest, vai regula novērsa nelikumīgu kokmateriālu iekļūšanu tirgū. Komisija 2020. gadā publicēja ziņojumu par dalībvalstu pārbaudēm saskaņā ar regulu²¹. Saskaņā ar ziņojumu visas dalībvalstis ievēroja regulā noteiktās prasības. Komisija secināja, ka, lai gan bija vērojams progress, bija jāturpina strādāt, lai visās dalībvalstīs nodrošinātu regulas pastāvīgu un efektīvu īstenošanu praksē. Tā konstatēja, ka, salīdzinot ar tirgus dalībnieku skaitu, pārbaucēju skaits joprojām bija zems, un šaubījās, ka šīm ļoti retajām pārbaudēm varētu būt

²⁰ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par ES Kokmateriālu regulu. COM(2016) 74 final.

²¹ Komisijas divgadu ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par periodu no 2017. gada marta līdz 2019. gada februārim par ES Kokmateriālu regulu. COM(2020) 629 final.

preventīva ietekme. Saskaņā ar ziņojumu 21 dalībvalstī bija aptuveni 3 042 884 vietējo tirgus dalībnieku, un divu gadu pārskata periodā bija pārbaudīti 13 078 (0,43 %) dalībnieki. Kokmateriālu regulas efektivitātes nākamās pārskata un atbilstības pārbaudes termiņš ir 2021. gads.

36 Komisija ir atbildīga par Kokmateriālu regulas darbības un efektivitātes pārskatīšanu. Dalībvalstu ziņojumi ir galvenais informācijas avots pārskatīšanai. Kokmateriālu regula nosaka, ka dalībvalstīm ir jādara pieejama informācija par regulas piemērošanu un atstāj Komisijas ziņā ar īstenošanas aktu noteikt formātu un procedūru. Komisija nav izdevusi īstenošanas aktu, taču tā ir izveidojusi tiešsaistes ziņošanas sistēmu, lai standartizētā veidā apkopotu informāciju par dalībvalstu pārbaudēm. Ziņojumos uzmanība vērsta uz riska kritērijiem, atlasot tirgus dalībniekus, pārbaudīto skaitu, pārbaudēm atvēlēto laiku, reģistrētās informācijas veidu un sodus. Ziņojumi saskaņā ar Kokmateriālu regulu nesniedz informāciju, ar kuru Komisija varētu analizēt dalībvalstu uzraudzības darbību, valstu noteikumu nelikumīgas mežizstrādes noteikšanas vai pārbaudīto veikšanā izmantoto procedūru kvalitāti. Tā arī nepieprasa dalībvalstīm pamatot savas atbildes ar apliecinājošiem dokumentiem, kas Komisijai ļautu pārbaudīt informācijas precizitāti un pilnīgumu.

37 Mēs izskatījām valsts procedūras vietējās mežizstrādes pārbaudīto veikšanai Vācijā, Spānijā un Polijā, lai novērtētu pārbaudīto saturu un apjomu un lai apstiprinātu Komisijas nozīmi uzraudzībā. Konstatējām, ka procedūru nepilnības un neveiktās pārbaudes mazina Kokmateriālu regulas efektivitāti praksē (par Poliju sk. [4. izcēlumu](#) un par Vāciju un Spāniju sk. [5. izcēlumu](#)).

5. izcēlums. Izpildes panākšanas nepilnības dalībvalstīs

Saksija-Anhalte (Vācija) veic vietējo tirgus dalībnieku pārbaudes galvenokārt saskaņā ar mežsaimniecības likumu un dabas aizsardzības likumu. Saksijai-Anhalte nav noteikumu un procedūru attiecībā uz pārbaudēm, kuru pamatā ir Kokmateriālu regula, un tāpēc tā saskaņā ar šo regulu nav pārbaudījusi vietējos tirgus dalībniekus.

Meklenburga-Priekšpomerānija (Vācija) reģistrē vietējo tirgus dalībnieku pārbaudes tikai tad, ja trešās puses vai iestādes ziņo par iespējamām pārkāpumiem.

Laikposmā no 2016. līdz 2019. gadam Astūrija (Spānija) bija pārbaudījusi 12 vietējos tirgus dalībniekus. Astūrija nepārbaudīja nevienu vietējo tirgus dalībnieku 2017. un 2018. gadā. Iestādes Astūrrijā paskaidroja, ka toreiz tām nebija tirgus dalībnieku, kam piemērot regulu.

38 Komisija regulāri tiekas ar ekspertu grupu no dalībvalstu iestādēm, lai apmainītos ar informāciju par pārbaužu atklātajiem trūkumiem, kā arī par sodiem, paraugpraksi un gūto pieredzi. Informāciju par iespējamiem pārkāpumiem Komisija saņem arī no sūdzībām. Kopš 2017. gada tā ir saņēmusi un izskatījusi astoņas sūdzības par to, ka regula netiek īstenota. Gadījumā, ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nenodrošina pienācīgu Kokmateriālu regulas īstenošanu, tā var pieprasīt vairāk informācijas vai sākt pārkāpuma procedūru. Līdz šim pārkāpuma procedūras ir sāktas par dalībvalstu noteikumu un pārbaužu trūkumu un vienā gadījumā – par pārbaužu neefektivitāti (sk. [6. izcēlumu](#)).

39 Komisijas nesen veiktā pētījumā²² secināts, ka tālīzpēte var tikt izmantota, lai konstatētu nelikumīgu mežizstrādi. Tālīzpēte, parasti aerofotogrāfijas un satelītu dati, ir spēcīgs uzraudzības instruments, jo tas izmaksu ziņā ir lietderīgs un ar to var aptvert lielas platības. Lai atšķirtu likumīgu mežizstrādi no nelikumīgas, tālīzpētes datus ir jābūt iekļautiem ierakstiem par mežizstrādi un informācijai par aizsargājamām platībām un koncesijas robežām. Komisija parasti nav izmantojusi tālīzpēti, lai uzraudzītu nelikumīgu mežizstrādi ES. Tā ir izmantojusi šo pieeju, lai iegūtu informāciju par trim Dzīvotņu direktīvas un Putnu direktīvas pārkāpumiem, viena no šīm pārkāpumu procedūrām iekļāva arī nelikumīgu mežizstrādi (sk. [6. izcēlumu](#)).

6. izcēlums. Tālīzpēte kā izpildes panākšanas instruments

Komisija 2020. gadā uzsāka pārkāpuma procedūru pret Rumāniju par nelikumīgu mežizstrādi²³. Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju iestādes Rumānijā nav atbilstoši pārbaudījušas tirgus dalībniekus vai piemērojušas atbilstošas sankcijas. Turklāt tās ir atļāvušas mežizstrādi, iepriekš neizvērtējot ietekmi uz aizsargājamām dzīvotnēm, kā noteikts Dzīvotņu direktīvā.

Komisija analizēja un apvienoja Zemes novērošanas datus, kartes un ģeotagotas fotogrāfijas, lai apkopotu pierādījumus par nelikumīgu mežizstrādi Rumānijā. Tā konstatēja, ka mežizstrāde vairākās *Natura 2000* teritorijās izraisīja aizsargājamo meža dzīvotņu zaudējumu un nodarīja nopietnu kaitējumu sugām.

²² Pētījums, *Monitoring of Forests through Remote Sensing*. Nobeiguma ziņojums. C. Atzberger un citi, Komisijai, 2020. gada oktobrī.

²³ Eiropas Komisija: Lēmumi pārkāpumu lietās. 2020. gada jūlijs.

ES veic pasākumus, lai iekļautu mežus savā klimata rīcībpolitikā

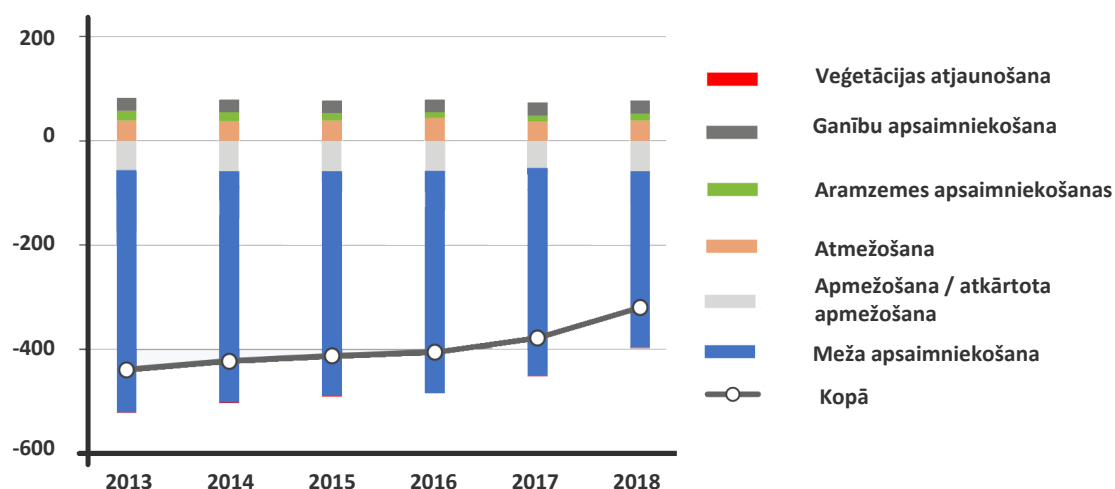
40 Meži var būtiski veicināt atmosfēras atbrīvošanu no siltumnīcefekta gāzēm. Komisija 2020. gada septembrī ierosināja 2030. gada siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājuma mērķrādītāju palielināt no vismaz 40 % līdz vismaz 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada rādītājiem. Padome 2020. gada decembrī šo priekšlikumu apstiprināja. Jaunais mērķrādītājs iekļauj siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesaistes no visiem zemes izmantošanas veidiem, tostarp mežiem. Zemes izmantošanas, zeme izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) regula²⁴ nosaka, ka 2021.–2030. gada periodā dalībvalstīm jāievēro debeta nepieļaušanas noteikums, saskaņā ar kuru uzskaitītas siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas rodas zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā vai mežsaimniecībā, tiek līdzsvarotas ar vismaz līdzvērtīgu uzskaitītu CO₂ piesaisti no atmosfēras.

41 Pēdējo gadu dati rāda, ka oglekļa dioksīda piesaistītājvērtības Eiropas Savienībā ir samazinājušās (sk. [12. attēlu](#)). Komisijas 2020. gada ES klimatrīcības progresa ziņojumā²⁵ norādīts, ka atmosfēras CO₂ ziņotie neto piesaistījumi ir samazinājušies par 28 % laikposmā no 2013. līdz 2018. gadam. Ziņotās emisijas ir tās, kas ir reģistrētas UNFCCC uzskaitē, kurā iekļauj visas emisijas no avotiem un piesaistes no apsaimniekotās zemes. Saskaņā ar to pašu 2020. gada ES klimatrīcības progresa ziņojumu galvenais piesaistītājvērtību samazināšanās iemesls bija mežizstrādes apjomu palielināšanās. Komisija uzskata, ka citu faktoru kopums, tostarp arvien lielāka daļa mežu, kas sasniedz ražas novākšanas laiku, un dabisko traucējumu, piemēram, kukaiņu uzbrukumu, vētras, sausuma un meža ugunsgrēku skaita pieaugšana arī veicina piesaistītājvērtības samazināšanos.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/841 (2018. gada 30. maijs) par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 un Lēmumu Nr. 529/2013/ES.

²⁵ *EU Climate Action Progress Report*. Eiropas Komisija, 2020. gada novembris.

12. attēls. UNFCCC ziņotās CO₂ neto emisijas un piesaistes ES 27 dalībvalstīs

Piezīme. Dati atbilst ES 27 dalībvalstu ZIZIMM neto piesaistei no darbībām, par kurām ziņots Kioto protokola otrajā saistību periodā.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Komisijas ES klimatrīcības progresu ziņojumu 2020. gada novembrī.

42 Saskaņā ar ZIZIMM Lēmumu²⁶ emisiju ierobežošanas vai samazināšanas darbības ir jāatspoguļo dalībvalstu stratēģiskajos dokumentos par mežiem. Mēs izskatījām piecu dalībvalstu/reģionu meža stratēģijas. Mēs konstatējām, ka Astūrijas (Spānijas) stratēģija neiekļāva darbības klimata pārmaiņu mazināšanai, ka pārējie trīs reģioni Vācijā un Spānija savās stratēģijās neiekļāva skaitliskus mērķrādītājus vai rādītājus un ka tikai Polijas stratēģijā bija izklāstīts mežu ieguldījums klimata pārmaiņu mazināšanā (sk. [7. izcēlumu](#)).

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 529/2013/ES (2013. gada 21. maijs) par uzskaites noteikumiem attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijām un piesaisti, kas rodas darbībās, kuras saistītas ar zemes izmantošanu, zemes izmantošanas maiņu un mežsaimniecību, un par informāciju par rīcību, kas saistīta ar šīm darbībām, (OV L 165, 18.6.2013., 80.–97. lpp.).

7. izcēlums. Labas un sliktas klimata pārmaiņu mazināšanas prakses piemēri dalībvalstu meža stratēģijās

Polijas iestādes ir noteikušas mērķrādītājus un rādītājus mežu platībām, koksnes krājām un oglekļa sekvestrēšanai. Kopš 2005. gada Polija ir palielinājusi meža platību par 259 000 hektāriem.

Spānijas stratēģijā *Plan Forestal de Asturias*, kas revīzijas laikā bija spēkā, nav apzinātas vajadzības saistībā ar klimata pārmaiņu mazināšanu un līdz ar to nav iekļauti pasākumi to mazināšanai. Stratēģijā meži netiek uzskatīti par oglekļa dioksīda piesaistītājiem, un tā nenorāda uz mežu iespējamo ietekmi klimata pārmaiņu mazināšanā.

43 Atjaunojamo energoresursu direktīva²⁷ ir būtiska ES klimata politikas iezīme, jo tās mērķis ir samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, stimulējot no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas patēriņu. ES atjaunojamās enerģijas mērķrādītāja (20 % no visiem enerģijas avotiem kopā līdz 2020. gadam) rezultātā tika palielināta enerģijas ražošanā izmantotās cietās biomasas patēriņš. Saskaņā ar Kopīgā pētniecības centra ziņojumu²⁸ 2018. gadā 48 % no visas ES izmantotās koksnes biomasas tika patērēti kā enerģija, kas ir vairāk nekā 2010. gadā patērētie 48 %.

44 Atjaunojamo energoresursu direktīva 2021.–2030. gada periodam (AED II) ir palielinājusi no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas daļu līdz 32 %. Lai mazinātu spiedi starp ES enerģētikas politiku un tās klimata un vides politiku, tā ir arī ieviesusi cietās biomasas ilgtspējības kritērijus. Direktīvā prasīts, lai Komisija līdz 2021. gada 31. janvārim sniegtu darbības norādījumus par pierādījumiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu atbilstību šiem kritērijiem. Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju līdz 2021. gada rudenim norādījumi tiks pieņemti. Dalībvalstīm bija jātransponē Direktīva valsts tiesību aktos līdz 2021. gada 30. jūnijam.

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu, (OV L 328, 21.12.2018., 82.–209. lpp.).

²⁸ JRC ziņojums “Zinātne politikai”, “*Biomass production, supply, uses and flows in the European Union*”, 2018. gads.

45 Meži pilda vairākas funkcijas, un tas ļauj tiem kalpot dažādiem mērķiem. ES 2012. gada bioekonomikas stratēģija²⁹, kas atjaunināta 2018. gadā³⁰, bija atbilde uz plašo mērķi novērtēt vairāku politikas jomu, tostarp enerģētikas, klimata, biodaudzveidības un rūpniecības, ietekmi un noteikt iespējamus kompromisus un to savstarpējo papildināmību. Atjauninātā stratēģija iekļauj darbības bioekonomikas robežu – ES ražošanas un patēriņa modeļu ekoloģisko limitu – izpratnei. Šo robežu izpratnes mērķis ir palīdzēt veicināt labu praksi, piemēram, saistībā ar mežu izmantošanu enerģijas ieguvei. Darbs šajā jomā turpinās.

46 Jomā, kas saistīta ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, ES vēl nav pieņēmusi tiesību aktus, kas paredzēti, lai noteiktu mērķrādītājus vai prasītu konkrētu rīcību no dalībvalstīm. Nav ES tiesiskā regulējuma, kas prasītu dalībvalstīm uzlabot neapmierinošas mežu pielāgošanas stratēģijas Komisija 2013. gadā izstrādāja ES stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām³¹. Šī stratēģija nebija īpaši vērsta uz mežiem, un Komisija joprojām nav noteikusi kopīgas vajadzības un mērķrādītājus pasākumiem, kas vērsti uz pielāgošanos klimata pārmaiņām ES mežos.

47 Nav daudz pētījumu par līdzekļiem mežu pielāgošanai klimata pārmaiņām, piemēram, lai varētu izprast klimata pārmaiņu un meža veģetācijas prognozēto maiņu savstarpējo atkarību. Šis zināšanu trūkums ir atzīts jaunajā ES pielāgošanās stratēģijā³². Pārskatot šai revīzijai atlasīto piecu dalībvalstu/reģionu klimata pārmaiņu stratēģijas, mēs novērojām, ka šā zināšanu trūkuma dēļ konkrētiem pielāgošanās pasākumiem ir noteikti nedaudzi skaitliski mērķrādītāji un rādītāji. (sk. **8. izcēlumu**).

²⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, “**Inovācijas ilgtspējīgai izaugsmei: Eiropas bioekonomika**”, COM(2012) 60 final.

³⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, “**Ilgtspējīga bioekonomika Eiropai. Ekonomikas, sabiedrības un vides saistības stiprināšana**”, COM(2018) 673 final.

³¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, “**Pielāgošanās klimata pārmaiņām: ES stratēģija**”, COM(2013) 216 final.

³² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai, “**Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija**”, COM(2021) 82 final.

8. izcēlums. Valsts iestādes nebija noteikušas stratēģiju mežu pielāgošanai klimata pārmaiņām

Meklenburgas-Priekšpomerānijas stratēģijā *Aktionsplan Klimaschutz 2019* aprakstītas teritorijas, kurām ir liels uzlabošanas potenciāls attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām. Plašākas ziņas par tām sniegtas pievienotajā ierosināto pasākumu sarakstā. Toties stratēģijā nebija noteikti nekādi pienākumi īstenot pasākumus ar vislielāko potenciālu (nekādu termiņu vai skaidri sadalītu pienākumu). Šīs revīzijas laikā nekas no tā visa faktiski nebija īstenots.

Īpašu vajadzību analīzi par pasākumiem, kas saistīti ar pielāgošanos klimata pārmaiņām mežos, Astūrija pēdējo reizi veica 2001. gadā.

Pārbaudītie mežsaimniecības pasākumi neizmantoja iespējas būtiski veicināt biodaudzveidību un cīnīties ar klimata pārmaiņām

48 Lauku attīstība ir ES finansējuma mežsaimniecībai galvenais avots. Mēs pētījām saikni starp lauku attīstības izdevumiem un prasību nodrošināt ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu. Novērtējām, cik lielā mērā lauku attīstības pasākumi veicināja biodaudzveidības aizsardzību un klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām. Mēs arī pētījām, vai Komisija un dalībvalstis pienācīgi uzraudzīja mežsaimniecības pasākumu ietekmi.

Lauku attīstības izdevumi mežiem prasa izstrādāt meža apsaimniekošanas plānus, taču to kvalitāte ir mainīga

49 Saskaņā ar Lauku attīstības regulu viens no nosacījumiem, kas ir jāīsteno, lai saimniecības, kuras pārsniedz katras dalībvalsts noteiktu lielumu, saņemtu finansējumu mežsaimniecības pasākumiem, ir jāiesniedz “attiecīga informācija, kura iekļauta meža apsaimniekošanas plānā vai līdzvērtīgā instrumentā, kas ir saskaņā ar ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu”³³. ES noteikumi definē ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, atsaucoties uz *Forest Europe* vispārējām pamatnostādnēm no 1993. gada³⁴. Lai pārliecinātos, vai meža apsaimniekošanas plāns ir saskaņā ar

³³ Regula (ES) Nr. 1305/2013, (OV L 347, 20.12.2013., 487.–548. lpp.), 21. un 34. pants.

³⁴ Otrā ministru konference par mežu aizsardzību Eiropā, 1993. gada 16.–17. jūnijs, Helsinki/Somija. *Resolution H1: General Guidelines for the Sustainable Management of Forests in Europe*.

ilgtspējības principiem, mēs uzskatām, ka tas ir jānovērtē pēc skaidriem ekonomiskiem, sociāliem un vidiskiem kritērijiem.

50 Komisijas 2014.–2020. gada ES meža stratēģija veicina meža apsaimniekošanas plānu izmantošanu un uzsver, ka tā ir pamats lauku attīstības finansējumam un Bioloģiskās daudzveidības stratēģijai līdz 2020. gadam. Meža apsaimniekošanas plāniem jāizvirza mērķi meža apsaimniekošanai un mežsaimniecības darbībām, kā arī jānosaka, kā šie mērķi tiks sasniegti konkrētās meža platībās. Biodaudzveidības un klimata pārmaiņu apsvērumiem jābūt meža apsaimniekošanas plānošanas un lēmumu pieņemšanas neatņemamai sastāvdaļai. Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas līdz 2020. gadam mērķis bija panākt, lai meža apsaimniekošanas plāni, salīdzinot ar ES 2010. gada bāzes līniju, sasniegtu izmērāmus uzlabojumus to sugu un dzīvotņu saglabāšanas stāvoklī, kuras ir atkarīgas no mežsaimniecības vai kuras tā ietekmē.

51 2014.–2020. gada meža stratēģija uzlika pienākumu Komisijai ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām noteikt *“objektīvus, vērienīgus un pierādāmus ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas kritērijus, kas var tikt piemēroti dažādos politikas virzienos, piemēram, klimata pārmaiņu, bioenerģijas vai bioekonomikas jomā neatkarīgi no biomasas galīgās izmantošanas”*. Komisija 2014. gada jūnijā izveidoja darba grupu attiecīgo kritēriju un rādītāju noteikšanai. Darba grupa ieteica izmantot *Forest Europe* izstrādātos kritērijus un rādītājus, kā arī pierādīt ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu dalībvalstu līmenī.

52 *Forest Europe* pirmo reizi noteica kritērijus un rādītājus ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas uzraudzībai 1998. gadā un tos atjaunināja 2015. gadā³⁵ (sk. **9. izcēlumu**). Šos rādītājus varētu izmantot, lai pārbaudītu meža apsaimniekošanas plānus, ja tiktu noteiktas robežvērtības, lai nošķirtu ilgtspējīgu un ilgt nespējīgu mežu apsaimniekošanu. Rādītājus izmanto, lai uzraudzītu tendences. Komisija uzskata, ka ir īpaši sarežģīti uzraudzīt un pierādīt vides ziņā ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu.

9. izcēlums. *Forest Europe* rādītāji ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai

Forest Europe ir noteikusi sešus kritērijus un 45 rādītājus ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai. Viens no kritērijiem “meža ekosistēmu biodaudzveidības uzturēšana, saglabāšana un pienācīga spēcināšana” attiecas uz biodaudzveidību un ietver 10 rādītājus, kas aptver tādus aspektus kā atmirušās koksnes daudzums, apdraudēto meža sugu skaits un koku sugu daudzveidība.

³⁵ Updated Pan-European indicators for sustainable forest management.

53 Mēs izskatījām, kā dalībvalstis, kuras izvēlējamies pārbaudei, novērtē, vai meža apsaimniekošanas plāns ir saskaņā ar ilgtspējības principiem. Mēs konstatējām, ka Vācijā noteikumi meža apsaimniekošanas plāna izstrādei nosaka robežvērtības vecuma struktūrai un pieauguma ilgtspējīgai izmantošanai. Vācijas mežsaimniecības likums aptver arī citus vides aspektus, taču nenosaka robežvērtības. Saskaņā ar Polijas mežsaimniecības likumu meža apsaimniekošanas plāniem praksē jāīsteno ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas vispārējie principi. Kastīlijas-Lamančas un Astūrijas situācija ir aprakstīta **10. izcēlumā**.

10. izcēlums. Meža apsaimniekošanas plānu pārbaudes Kastīlijā-Lamančā un Astūrijā

Spānijas tiesību aktos ir noteikts, ka centrālā valdība, apspriežoties ar autonomajiem apgabaliem, izstrādā konkrētu ilgtspējības kritēriju kopumu, lai noteiktu meža apsaimniekošanas plānu saturu, kā arī uzraudzības rādītājus.

Kastīlija-Lamanča 2014. gadā apstiprināja rokasgrāmatu, kurā ietverti ieteikumi meža apsaimniekošanas plānu saturam. Vēlamais saturs ietver, piemēram, prioritāšu aprakstu, ņemot vērā meža izmantošanas (ekonomiskās, vides un sociālās) saderību, kā arī plānoto darbību aprakstu, ņemot vērā konkrēta meža veida atjaunošanas potenciālu. Tie meža apsaimniekošanas plāni, kas ievēro šos ieteikumus, tiek uzskatīti par ilgtspējīgiem.

Turpretī Astūrijā termins “ilgtspējīga meža apsaimniekošana” nav definēts. Līdz ar to Astūrijas iestādes nevarēja novērtēt, vai konkrēts plāns atbilst ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai.

54 Dalībvalstis nav noteikušas robežvērtības, kas paredzētas, lai novērtētu, vai meža apsaimniekošanas plāns ir vides ziņā ilgtspējīgs. Tādējādi meža apsaimniekošanas plāna pastāvēšana nesniedz pietiekamu pārliecību par to, ka lauku attīstības finansējums tiek novirzīts vides ziņā ilgtspējīgām darbībām (sk. **49.** punktu).

Pārbaudītajiem mežsaimniecības pasākumiem ir ierobežota ietekme uz biodaudzveidību un klimatnoturību

55 ES lauku attīstības politika tiecas sasniegt dažādus mērķus. Finansējums tiek piešķirts pasākumiem, kas izstrādāti, lai veicinātu konkurētspēju, attīstītu lauku ekonomiku vai nodrošinātu dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kā arī klimatrīcību. Lai nodrošinātu dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, lauku attīstības mežsaimniecības pasākumiem jābūt izstrādātiem tā, lai tie veicinātu biodaudzveidības aizsardzību un klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām.

Mēs pārbaudījām, cik lielā mērā lauku attīstības mežsaimniecības pasākumi tuvojas šiem mērķiem.

56 Lauku attīstības noteikumi *apmežošanai* nosaka minimālās vides prasības (ELFLA 8.1. apakšpasākums), kuru mērķis ir palielināt koku daudzveidību un klimatnoturību. Šīs vides minimālās prasības nosaka izmantot koku sugas, kas ir noturīgas pret klimata pārmaiņām vai ir jauktas ar citām sugām (vismaz 10 % platlapu koku uz platību vai trīs koku sugas, no kurām katra aizņem vismaz 10 % no platības)³⁶. Lai gan apmežotajā platībā ir jāstāda dažādas sugas, blakus var augt lielas monokultūras platības. Papildus šīm prasībām nav citu ES noteikumu par mežu klimatnoturības palielināšanu.

57 Mēs pārbaudījām, kā izvēlētais dalībvalstis praksē īsteno vides minimālās prasības. Konstatējām, ka astoņos no deviņiem apmežošanas projektiem noteikumi tika interpretēti kā tādi, kas atļauj monokultūru kopas, līdz ar to ierobežojot biodaudzveidības un noturības uzlabojumus (sk. piemēru [11. izcēlumā](#)).

11. izcēlums. Apmežošanas projekta piemērs

Astūrījā mežsaimniecības pasākumi ir vērsti uz ekonomiku un zemās rentabilitātes novēršanu mežu nozarē. Projektā, kuru pārbaudījām, saņēmējs iestādīja 37 hektārus strauji augošu svešzemju skujkoku (Monterejas priede) un 12 hektārus platlapju (Eiropas dižskābardis un ēdamā kastaņa) deviņās monokultūras platībās. Labāka koku sugu sajaukšana būtu bijusi labvēlīgāka biodaudzveidībai un meža nākotnes potenciālam izturēt klimata pārmaiņas.

58 Komisija 2018. gadā publicēja savus KLP tiesību aktu priekšlikumus laikposmam pēc 2020. gada. Priekšlikums KLP stratēģiskajiem plāniem³⁷ dalībvalstīm piešķir lielākas elastīguma iespējas mežsaimniecības atbalsta shēmu izstrādē. Priekšlikumā nav iekļautas vides minimālās prasības attiecībā uz apmežošanu. Toties tas dalībvalstīm

³⁶ Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 807/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un ievieš pārejas noteikumus, (OV L 227, 31.7.2014., 1.–17. lpp.), 6. pants.

³⁷ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), COM(2018) 392 final.

tikai atļautu apmežošanā finansēt tādus ieguldījumus, kas atbilst klimata un vides mērķiem un ir saskaņā ar *Forest Europe* pamatnostādņēm³⁸.

59 **Atkārtotas apmežošanas** un citu darbību, kas ir saskaņā ar ELFLA

8.5. apakšpasākumu, mērķis ir uzlabot meža ekosistēmu klimatnoturību un ekoloģisko vērtību. ES noteikumi ļauj valstu iestādēm izvēlēties pašām savu pieeju atkārtotai apmežošanai. Mēs konstatējām, ka četras no piecām lauku attīstības programmām, ko pārbaudījām, nebija paredzējušas noteikumus meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai. Polijā 551 no 631 atbalsta pieteikuma (87 %) saskaņā ar 8.5. apakšpasākumu attiecās uz 11–20 gadus vecu koku pirmskomercializācijas posma retināšanu. Šis paņēmieni veicina atlikušo koku augšanu un tā galvenais mērķis ir uzlabot nevis meža ekoloģisko vērtību, bet gan tā ekonomisko vērtību.

60 Mēs pārbaudījām 15 projektus, kas tika īstenoti saskaņā ar 8.5. apakšpasākumu, un atklājām, ka astoņi no tiem devaniecīgu ieguldījumu klimatnoturībā un vidiskajā vērtībā. Tikai viens no mūsu pārbaudītajiem projektiem, iespējams, varētu dot lielu ieguldījumu. **12. izcēlumā** aprakstīti divi krasi atšķirīgi atkārtotas apmežošanas projekti Vācijā, vienam no tiem ir labvēlīga ietekme uz biodaudzveidību un klimatnoturību, bet otram nav.

12. izcēlums. Vācijas projekti ar labvēlīgu ietekmi uz meža ekosistēmu un bez tās

Saksijā-Anhaltē viens no atkārtotas apmežošanas projektiem aptvēra no vētras, sausuma un kaitēkļiem cietušu 6 hektāru platību, to pārveidojot par jauktu mežu, kas ir klimatnoturīgs un biodaudzveidīgs. Mēs konstatējām, ka vecajās mežaudzēs blakus platlapu kokiem, kas auga mazās un galvenokārt nomaļās platībās, bija iestādītas jaunas priedes, kuras smagi ietekmēja sausums un kaitēkļi. Zemei bija zems humusa līmenis un vērtīgo barības vielu daudzums. Bojāto koku aizvietošana ar tādām pašām jutīgām sugām lielās monokultūru platībās nepadara mežu klimatnoturīgāku un neuzlabo biodaudzveidību.

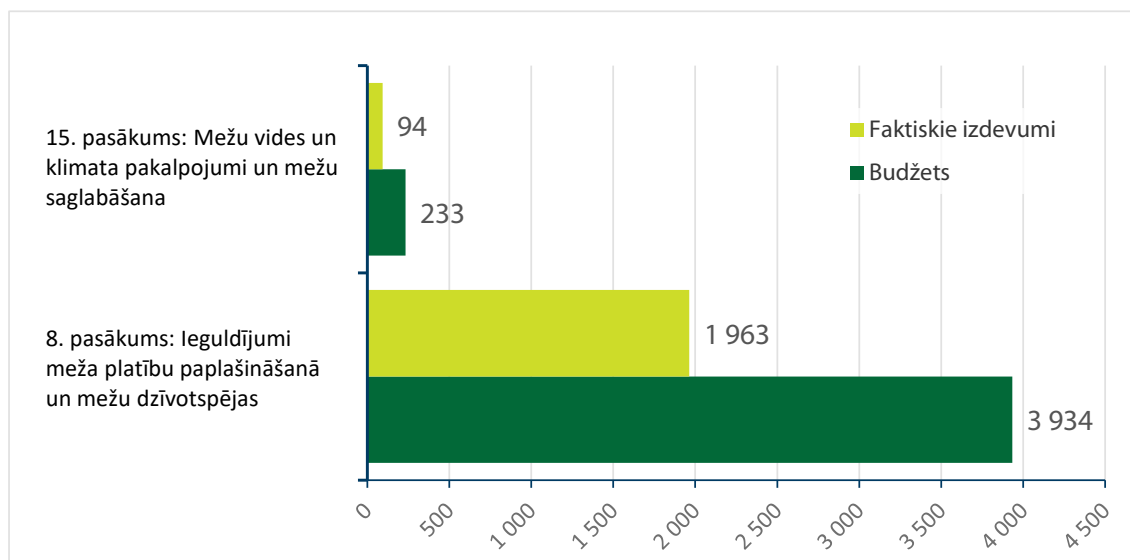
Meklenburgā-Priekšpomerānijā kāda vētras izpostīta meža platība tika atkārtoti apmežota, iestādot 7500 ozolu. Saistībā ar dabisko atjaunošanos (bērzi, apses, dižskābarži, skābarži un pīlādži), šajā platībā tika bagātīgi jauktas dažādas sugas. Šai platībai piemita ievērojams potenciāls uzlabot biodaudzveidību, kā arī veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām un tās mazināt.

³⁸ Priekšlikums KLP stratēģiskajiem plāniem, 68. panta 3. punkta h) apakšpunkts.

61 Dalībvalstis un reģioni, kurus izvēlējāmies šai revīzijai, bija noteikuši atlases kritērijus, lai izvirzītu par prioritāti projektus, kas ir videi vislabvēlīgākie. Piemēram, Kastīlija-Lamanča izvēlējās apmežošanas un atkārtotas apmežošanas atlases kritērijus, kas labvēlīgi ietekmētu *Natura 2000* teritorijas un tās teritorijas, kurā pastāv augsts erozijas risks. Tomēr, ņemot vērā, ka interese par mežsaimniecības pasākumiem bija mērena, dalībvalstis spēja finansēt visus attiecināmos projektus. Šā iemesla dēļ praksē netika izmantoti atlases kritēriji, ar kuriem būtu izraudzīti projekti ar iespējamo labvēlīgu ietekmi uz biodaudzveidību un klimatnoturību.

62 Savās lauku attīstības programmās 2014.–2020. gadam dalībvalstis līdz 2021. gada februārim piešķīra 4166 miljonus EUR diviem mežsaimniecības pasākumiem (4,2 % no summas, kas budžetā paredzēta lauku attīstībai). Līdz tam pašam datumam dalībvalstis bija izlietojušas 49 % no šīs summas (sk. [13. attēlu](#)). Tas atbilst 3 % no kopējiem ES lauku attīstības izdevumiem, ierobežojot potenciālo ietekmi. Turklāt līdzekļi, kas paredzēti budžetā un kas izlietoti mežsaimniecības pasākumiem, ir koncentrēti nedaudzās dalībvalstīs. No 2014. līdz 2020. gadam piecas dalībvalstis (Spānija, Portugāle, Apvienotā Karaliste, Itālija un Polija) 8. pasākumam izlietoja 73 % no kopējās pieejamās summas.

13. attēls. ELFLA mežsaimniecības pasākumi: budžetā paredzētie un faktiskie izdevumi (miljoni EUR)

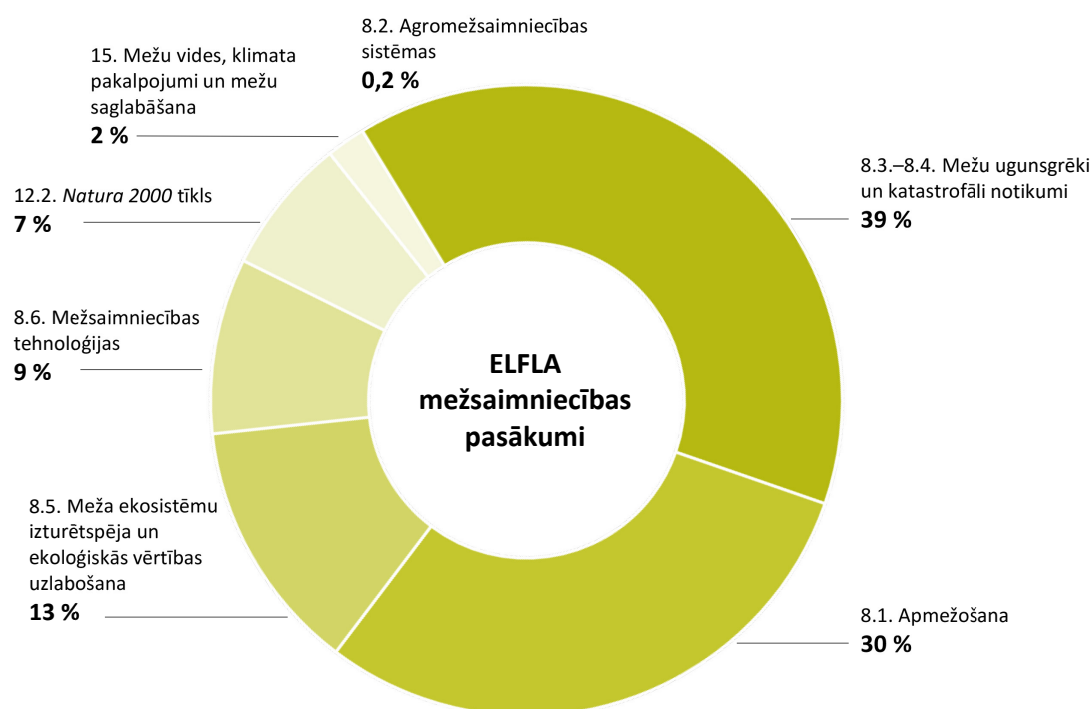

Avots: ERP. Pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju Komisijai.

63 Dalībvalstis deklarē Komisijai izdevumus sadalījumā pa pasākumiem, nesniedzot precizējumus par izdevumiem dažādiem apakšpasākumiem. Mūsu aptaujas anketā mēs lūdzām informāciju par diviem mežsaimniecības pasākumiem un *Natura 2000* tīkla maksājumiem (12.2. pasākums). Atbildes liecina, ka visplašāk īstenotie apakšpasākumi

ir atbalstījuši meža ugunsgrēku un citu katastrofālu notikumu novēršanu, kā arī apmežošanu. Dalībvalstis ir mazāk izmantojušas apakšpasākumus, kas atbalsta mežu biodaudzveidību (*Natura 2000* tīkla maksājumus, meža ekosistēmu noturību un ekoloģisko vērtību, mežu vides un klimata pakalpojumus, kā arī mežu saglabāšanu) (sk. [14. attēlu](#)).

14. attēls. Dažādu mežsaimniecības pasākumu izmantošana

Avots: ERP, pamatojoties uz anketā sniegtajām dalībvalstu atbildēm.

64 Dalībvalstu iestādes norādīja vairākus iemeslus, kādēļ mežu īpašnieki nav pieteikušies atbalstam. Visbiežākais iemesls bija birokrātija un shēmu sarežģītība. Turklāt tiešo maksājumu pieejamība ietekmēja lēmumus par apmežošanu, jo priekšroka tika dota iespējai turpināt lauksaimniecību un tādējādi saņemt tiešos maksājumus. Apmežotās platības saistību periodā var saņemt tiešos maksājumus, kas var ilgt līdz pat 12 gadiem. Visbeidzot, dalībvalstis paskaidroja, ka ES noteikumi atbalsta tikai faktiskos izdevumus un atbalsta shēmas dēļ negūtos ienākumus, nekompensējot vidiskos ieguvumus. Daži uzskatīja, ka vides vērtības iekļaušana maksājumu likmē padarītu mežsaimniecību pievilcīgāku un palīdzētu sasniegt ES mērķus saistībā ar biodaudzveidību un klimatnoturību.

Pašreizējā uzraudzības sistēma nevērtē mežsaimniecības pasākumu ietekmi uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām

65 Regulas nosaka kopīgās uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, kuras mērķis ir *“pierādīt lauku attīstības politikas progresu un sasniegumus un novērtēt lauku attīstības politikas pasākumu ietekmi, efektivitāti, lietderību un nozīmību”*³⁹.

Izmantojot kopīgo sistēmu, dalībvalstīm tiek pieprasīts novērtēt un ziņot Komisijai (2017. un 2019. gadā, kā arī *ex post* novērtējumā) par to, cik lielā mērā lauku attīstības programmas ir atbalstījušas:

- 1) *biodaudzveidības atjaunošanu, saglabāšanu un spēcīgāšanu, tostarp Natura 2000 teritorijās, arī teritorijās, kurās ir dabas vai citi specifiski ierobežojumi un bioloģiski vērtīgas lauksaimniecības sistēmas, kā arī Eiropas ainavu stāvoklī, un*
- 2) *oglekļa uzglabāšanu un sekvestrēšanu lauksaimniecībā un mežsaimniecībā.*

Dalībvalstīm jāizmanto šie rādītāji un citi novērtēšanas instrumenti, piemēram, pētījumi, lai varētu atbildēt uz šiem jautājumiem.

66 Uzraudzības sistēma izmanto trīs dažādus rādītāju veidus, lai novērtētu attiecīgi iznākumus, tūlītējus rezultātus un ilgtermiņa ietekmi⁴⁰. **1. tabulā** ir apkopoti attiecīgie rādītāji, kas paredzēti, lai uzraudzītu, kā mežsaimniecības pasākumi veicina biodaudzveidību un klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām.

³⁹ Regula (ES) Nr. 1305/2013, 67.–69. pants.

⁴⁰ Komisijas Īstenošanas regula (ES) Nr. 808/2014, ar kuru paredz noteikumus, kā piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), (OV L 227, 31.7.2014., 18.–68. lpp.), IV pielikums.

1. tabula. Rādītāji mežsaimniecības pasākumu uzraudzībai

Mērķi	Rādītāja veids	Rādītāji, kas attiecas uz mežsaimniecības pasākumiem
Mežsaimniecības pasākumi	Iznākums	- Kopējie publiskie izdevumi - Kopējais ieguldījums - Atbalstīto pasākumu/darbību skaits - Atbalstīto saimniecību/saņēmēju skaits - Kopējā platība - Atbalstīto līgumu skaits
Lauku attīstības mērķi: - Atjaunot, saglabāt un uzlabot ar lauksaimniecību un mežsaimniecību saistītas ekosistēmas - Veicināt resursefektivitāti un atbalstīt pāreju uz mazoglekļa un klimatnoturīgu ekonomiku lauksaimniecības, pārtikas un mežsaimniecības nozarē	Rezultāts	- Mežu procentuālā daļa, uz kuru attiecas apsaimniekošanas līgumi, kas atbalsta bioloģisko daudzveidību - Mežu procentuālā daļa, uz kuru attiecas apsaimniekošanas līgumi labākai ūdens resursu apsaimniekošanai - Mežu procentuālā daļa, uz kuriem attiecas apsaimniekošanas līgumi labākai augsnes apsaimniekošana un/vai augsnes erozijas novēršanai - Lauksaimniecības un meža zemes procentuālā daļa, uz kuru attiecas apsaimniekošanas līgumi labākai oglekļa sekvēstrēšanai vai saglabāšanai
KLP mērķi: Nodrošināt ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu un klimatrīcību	Ietekme	Neviens no rādītājiem nevērtē ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu vai klimatrīcību mežos

Avots: ERP.

67 Iznākuma rādītāji ziņošanai par mežsaimniecības pasākumiem, rāda to, cik daudz līdzekļu ir iztērēts un cik saimniecību tiek atbalstīts, kā arī to mežu daļu, kas veicina vides un klimata mērķu sasniegšanu. Rezultātu rādītāji nevērtē projektu labvēlīgo ietekmi vai to ieguldījumu biodaudzveidībā un saistībā ar klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām. Ietekmes rādītāju mežiem nav. Komisijas priekšlikumi par KPL pēc 2020. gada neieviešanu būtiskas pārmaiņas rādītājos, kas tiek izmantoti mežsaimniecības pasākumiem un to labvēlīgajai ietekmei biodaudzveidības un klimata pārmaiņu jomās. Komisijas priekšlikumu analīzi sk. mūsu 2018. gadā sniegtajā atzinumā⁴¹.

⁴¹ ERP atzinums Nr. 7/2018 par Komisijas priekšlikumiem regulām par kopējo lauksaimniecības politiku laikposmam pēc 2020. gada, I pielikums.

68 Dalībvalstis var izstrādāt papildu rādītājus, lai novērtētu savu lauku attīstības programmu (LAP) ietekmi uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām. No šai revīzijai izvēlētajām dalībvalstīm un reģioniem Polija un Spānija (Kastīlija-Lamanča) šādā veidā iekļāva papildu rādītājus (sk. [13. izcēlumu](#)).

13. izcēlums. Papildu LAP rādītāji ietekmes novērtēšanai

Polijas LAP iekļauj ietekmes rādītāju, kas paredzēts, lai novērtētu absorbētā oglekļa dioksīda daudzumu (CO₂ ekvivalenta izteiksmē).

Kastīlija-Lamanča izmanto vairākus rādītājus, lai novērtētu LAP, tostarp tendenci meža putnu indeksā, mežaudzēs uzkrāto oglekli un apmežošanas radītās piesaistītājsistēmas oglekļa uzglabāšanai.

Secinājumi un ieteikumi

69 ES meži pilda vairākas funkcijas – tie kalpo vides, ekonomiskiem un sociāliem mērķiem. Ilgtspējīgas apsaimniekošanas prakse ir svarīga, lai mežos saglabātu biodaudzveidību un risinātu klimata pārmaiņu problēmas.

70 Šajā revīzijā galvenā uzmanība tika pievērsta ES centieniem aizsargāt biodaudzveidību un risināt klimata pārmaiņu izraisītās problēmas ES mežos. Mēs konstatējam, ka tajās jomās, kurās Eiropas Savienībai ir pilnīga kompetence rīkoties, Komisija būtu varējusi veikt stingrākus pasākumus, lai veicinātu ES mežu aizsardzību.

71 ES apstiprināja Dzīvotņu direktīvu un Putnu direktīvu, un Komisija ir pieņēmusi vairākas stratēģijas ES mežu nabadzīgās biodaudzveidības un saglabāšanas stāvokļa risināšanai. Saskaņā ar šīm stratēģijām Komisijas pienākumi saistībā ar mežu daudzveidību aprobežojas ar nesaistošu mērķrādītāju noteikšanu, kā arī pamatnostādņu un ieteikumu izdošanu (sk. [25.–28.](#) punktu). Daudzās no mūsu aptvertajām *Natura 2000* teritorijām trūka konkrētu saglabāšanas pasākumu meža platībām (sk. [29.–32.](#) punktu).

72 Kokmateriālu regulas mērķis ir pārtraukt nelikumīgu mežizstrādi Eiropas Savienībā. Mēs konstatējam, ka Komisija nav analizējusi, kāda ir dalībvalstu vietējo tirgus dalībnieku pārbaudīto kvalitāte un nav pārskatījusi, kā dalībvalstis definē nelikumīgu mežizstrādi. Procedūru nepilnības un neveiktās pārbaudes mazina Kokmateriālu regulas efektivitāti praksē (sk. [33.–38.](#) punktu). Kaut arī tālīzpētei ir liels potenciāls izmaksu ziņā lietderīgi pārraudzīt lielas platības, Komisija to neizmanto konsekventi (sk. [39.](#) punktu).

73 Savā klimata rīcībpolitikā ES aizvien biežāk pievēršas mežiem. Klimata pārmaiņu problēmas mežos ir iekļautas gan Atjaunojamo energoresursu direktīvā, gan Zemes izmantošanas, zeme izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regulā (sk. [40.–44.](#) punktu). Tomēr tādi jautājumi kā mežu pielāgošana klimata pārmaiņām vai ekoloģisko robežu noteikšana mežu izmantošanā enerģijas ieguvei ir mazāk izstrādāti. Centienus īstenot bioekonomikas stratēģiju un mērķtiecīgāku stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām ir ietekmējušas ierobežotās zināšanas un informācijas trūkums (sk. [45.–47.](#) punktu).

74 ES piešķir finansiālu atbalstu mežsaimniecībai galvenokārt ar Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) starpniecību. Izdevumi mežsaimniecības pasākumiem veido 3 % no visiem lauku attīstības izdevumiem praksē. Viens no nosacījumiem ELFLA

finansējuma saņemšanai ir tāds, ka saimniecībām, kuras pārsniedz katras dalībvalsts noteiktu lielumu, ir jābūt meža apsaimniekošanas vai līdzvērtīgam plānam, kas ir saskaņā ar ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu. Mēs konstatējam, ka meža apsaimniekošanas plāna pastāvēšana nesniedz pietiekamu pārliecību par to, ka lauku attīstības finansējums tiek novirzīts vides ziņā ilgtspējīgām darbībām (sk. 49.–54. punktu). Lauku attīstības pasākumi minimāli ietekmē mežu daudzveidību un klimatnoturību, kam daļēji iemesls ir pieticīgie izdevumi mežsaimniecībai un nepilnības pasākumu izstrādē. Tiesību aktu priekšlikumi Kopējai lauksaimniecības politikai pēc 2020. gada dalībvalstīm piešķir lielākas elastīguma iespējas mežsaimniecības atbalsta shēmu izstrādē (sk. 55.–64. punktu). Mēs secinājam, ka ES kopīgā uzraudzības sistēma nevērtē mežsaimniecības pasākumu ietekmi uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām (sk. 65.–68. punktu).

1. Ieteikums. Uzlabot ieguldījumu biodaudzveidībā un klimata pārmaiņu problēmu risināšanā mežos

Komisijai jāizstrādā un jāpiemēro rīcības plāns, lai

- a) pārskatītu mežu saglabāšanas pasākumu pieņemšanu un īstenošanu Eiropas Savienībā;
- b) starp dalībvalstīm apkopotu un izplatītu zināšanas par to, kā pielāgot mežus klimata pārmaiņām saskaņā ar jauno ES pielāgošanās stratēģiju.

Termiņš: 2023. gads.

2. Ieteikums. Stiprināt cīņu pret nelikumīgu mežizstrādi

Mēs Komisijai iesakām:

- a) novērtēt iespēju sagatavot tiesību aktu priekšlikumus, lai pastiprināti pārbaudītu, kā dalībvalstis veic Kokmateriālu regulas īstenošanas pārbaudes;
- b) paplašināt Komisijas ģeotelpiskās izlūkošanas izmantošanu un veicināt tās izmantošanu dalībvalstīs, tostarp tālīzpētes metodes, lai labāk nodrošinātu atbilstību ES prasībām saistībā ar mežu apsaimniekošanu un nelikumīgu mežizstrādi.

Termiņš: 2023. gads.

3. ieteikums. Lauku attīstības mežsaimniecības pasākumus mērķtiecīgāk vērst uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām

Komisijai jānodrošina, ka

- a) finansētās mežsaimniecības darbības tiek veiktas saskaņā ar ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu;
- b) tās rīcībā ir attiecīga informācija, kas ļauj novērtēt ES finansēto mežsaimniecības pasākumu ieguldījumu biodaudzveidībā un klimata pārmaiņu mazināšanā un attiecībā uz pielāgošanos tām mežos.

Termiņš: 2023. gads.

Šo ziņojumu 2021. gada 14. jūlijā Luksemburgā pieņēma I apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Samo Jereb*.

Revīzijas palātas vārdā –

Klaus-Heiner Lehne
priekšsēdētājs

Saīsinājumi

ELFLA: Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

KLP: Kopējā lauksaimniecības politika

LAP: lauku attīstības programma

UNFCCC: Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām

ZIZIMM: zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība

Glosārijs

“Apvārsnis 2020”: ES pētniecības un inovācijas programma 2014.–2020. gada periodam. To 2021. gada janvārī nomainīja programma “Apvārsnis Eiropa” 2021.–2027. gada periodam.

ANO Konvencija par bioloģisko daudzveidību: daudzpusēja vienošanās par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, tās komponentu ilgtspējīgu izmantošanu un godīgu un līdztiesīgu ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadali.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām: starptautisks līgums, kura mērķis ir novērst bīstamu cilvēka iekļaušanos klimata sistēmā.

Atbilstības pārbaude: novērtējums, kuru veic, lai konstatētu politikas jomas tiesiskā regulējuma pārklāšanos, nepilnības, neatbilstības vai novecojušus pasākumus.

Bioekonomika: ekonomika, kuras pamatā ir gan sauszemes, gan jūras bioloģisko resursu izmantošana dažādos produktos, tostarp pārtikā un barībā, materiālos un enerģijā. Šī jēdziena visaptverošāka definīcija ir pieejama [ES Bioekonomikas stratēģijā](#).

Daudz gadu finanšu shēma: ES izdevumu plāns, kurā ir noteiktas prioritātes (pamatojoties uz politikas mērķiem) un maksimālie apjomi, parasti septiņu gadu posmam. DFS ir struktūra, kuras ietvaros tiek veidots ES katra gada budžets un kurā ir noteikts katras kategorijas izdevumu apmērs. Pašreizējā DFS aptver laikposmu no 2021. līdz 2027. gadam.

EIB Dabas kapitāla finansēšanas mehānisms: Eiropas Komisijas un EIB izveidots finanšu instruments, kas paredzēts, lai nodrošinātu aizdevumus un tehnisko atbalstu projektiem, kuri varētu pozitīvi ietekmēt biodaudzveidību un/vai pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai: ES fonds, no kura finansē ES ieguldījumu lauku attīstības programmās.

Eiropas Reģionālās attīstības fonds: ES fonds, kas stiprina ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, finansējot investīcijas, kas mazina reģionu atšķirības.

Ekosistēmas pakalpojumi: tiešie un netiešie ieguvumi, ko cilvēki gūst no ekosistēmām un kas var būt ekonomiski, vidiski vai sociāli.

Forest Europe: Ministru konferences par mežu aizsardzību Eiropā saīsinātais nosaukums, struktūra starpvaldību dialogam un sadarbībai meža politikas jomā starp 46 Eiropas valstīm un ES.

Kohēzijas fonds: ES fonds, kura mērķis ir samazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības Eiropas Savienībā, finansējot investīcijas dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 90 % no ES vidējā līmeņa.

Kopējā lauksaimniecības politika: ES vienotā lauksaimniecības politika, kas ietver subsīdijas un virkni citu pasākumu, kuri tiek īstenoti, lai garantētu pārtikas nodrošinājumu, panāktu pietiekami augstu dzīves līmeni ES lauksaimniekiem, veicinātu lauku attīstību un aizsargātu vidi.

Lauku attīstības programma: valsts vai reģiona daudzgadu mērķu un pasākumu kopums, ko apstiprinājusi Komisija, ES lauku attīstības politikas īstenošanai.

Likumības pārbaude: riska novērtēšana, ko veic, lai mazinātu nelikumīgi iegūtu kokmateriālu iekļūšanu ES tirgū. Likumības pārbaude ietver pasākumus un procedūras, kas nodrošina pieeju visai attiecīgajai informācijai, riska novērtēšanas procedūras, kā arī atbilstošus un proporcionālus pasākumus un procedūras, kuras veic, lai līdz nenozīmīgam līmenim samazinātu risku.

Natura 2000 tīkls: tīkls, kas aptver retu un apdraudētu sugu aizsargājamās teritorijas un dažus retu dabisko dzīvotņu veidus, ko aizsargā ES tiesību akti.

Oglekļa dioksīda piesaistītājs: mežs, okeāns vai cita dabiskā vide, kas no atmosfēras ir spējīga absorbēt oglekļa dioksīdu.

Pārkāpuma procedūra: procedūra, ar kuru Komisija vēršas pret ES dalībvalsti, kas nepilda saistības saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Plānošanas periods: periods, kurā plāno un īsteno ES izdevumu programmu.

Programma "LIFE": finanšu instruments, ar ko atbalsta ES vides un klimata politikas īstenošanu, līdzfinansējot projektus dalībvalstīs.

Zemes izmantošana, zemes izmantošanas maiņa un mežsaimniecība: viena no nozarēm, kuru ņem vērā, sagatavojot siltumnīcefekta gāzu pārskatu, un kura ietver siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesaisti, kas rodas tiešas cilvēka darbības izraisītas zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības darbībās.

Zemes novērošana: informācijas vākšana par planētas Zemes fiziskajām, ķīmiskajām un bioloģiskajām sistēmām, izmantojot tālzipētes tehnoloģijas, kas parasti ietver satelītus, kuri ir aprīkoti ar attēlu uzņēmējiekārtām.

Komisijas atbildes

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59368>

Laika grafiks

<https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=59368>

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica ERP locekļa *Samo Jereb* vadītā I apakšpalāta. Revīziju vadīja ERP loceklis *João Figueiredo*, un viņam palīdzēja locekļa biroja vadītāja *Paula Betencourt* un biroja atašejs *Quirino Mealha*; atbildīgais vadītājs *Robert Markus*; darbuzdevuma vadītāja *Maria Eulàlia Reverté i Casas*; darbuzdevuma vadītājas vietniece *Päivi Piki* un revidenti *Grzegorz Grajdura*, *Alexandru Ilie* un *Joachim Otto*. Lingvistisko atbalstu sniedza *Thomas Everett*, un grafisko atbalstu nodrošināja *Marika Meisenzahl*.

Pieminot *João Figueiredo* (1955.–2021. gads)

AUTORTIESĪBAS

© Eiropas Savienība, 2021.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) atkalizmantošanas politiku īsteno ar [Eiropas Revīzijas palātas Lēmumu Nr. 6–2019](#) par atvērto datu politiku un dokumentu atkalizmantošanu.

Ja vien nav norādīts citādi (piem., individuālās autortiesību norādēs), ERP saturs, kurš pieder ES, ir licencēts saskaņā ar šādu starptautisku licenci: [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#). Tas nozīmē, ka atkalizmantošana ir atļauta, ja tiek sniegtas pienācīgas atsauces un norādītas izmaiņas. Atkalizmantošana nedrīkst sagrozīt dokumentu sākotnējo nozīmi vai jēgu. ERP nav atbildīga par atkalizmantošanas sekām.

Jums ir jānoskaidro papildu tiesības, ja konkrētā saturā attēlotas identificējamās privātpersonas, piem., ERP darbinieku fotoattēlos, vai ja tas ietver trešās personas darbu. Ja atļauja ir saņemta, tā atceļ un aizstāj iepriekš minēto vispārējo atļauju un skaidri norāda uz visiem izmantošanas ierobežojumiem.

Lai izmantotu vai reproducētu saturu, kas nepieder ES, jums var būt jāprasa atļauja tieši autortiesību īpašniekiem.

1. izcēlums: tas, ka kāda struktūra izmanto ilgtspējīgas attīstības mērķu logotipu, tostarp krāsu apli, un ikonas, nenozīmē, ka Apvienoto Nāciju Organizācija apstiprina šādu struktūru, tās produktus vai pakalpojumus vai tās plānotās darbības.

Programmatūra vai dokumenti, uz kuriem attiecas rūpnieciskā īpašuma tiesības, proti, patenti, preču zīmes, reģistrēti dizainparaugi, logotipi un nosaukumi, nav iekļauti ERP atkalizmantošanas politikā un jums nav licencēti.

Eiropas Savienības iestāžu un struktūru tīmekļa vietnēs, kas izvietotas domēnā europa.eu, ir atrodamas saites uz trešo personu vietnēm. Tā kā ERP šīs vietnes nekontrolē, iesakām rūpīgi iepazīties ar to privātuma un autortiesību politiku.

Eiropas Revīzijas palātas logotipa izmantošana

Eiropas Revīzijas palātas logotipu nedrīkst izmantot bez Eiropas Revīzijas palātas iepriekšējas piekrišanas.

PDF	ISBN 978-92-847-6821-9	1977-5717	doi:10.2865/061938	QJ-AB-21-023-LV-N
HTML	ISBN 978-92-847-6798-4	1977-5717	doi:10.2865/27038	QJ-AB-21-023-LV-Q

ES meži pilda vairākas funkcijas – tie kalpo vides, ekonomiskiem un sociāliem mērķiem. Lai gan meža platība pēdējo 30 gadu laikā ir palielinājusies, mežu stāvoklis pasliktinās. Ilgtspējīgas apsaimniekošanas prakse ir svarīga, lai mežos saglabātu biodaudzveidību un risinātu klimata pārmaiņu problēmas. Konstatējām, ka tajās jomās, kurās Eiropas Savienībai ir pilnīga kompetence rīkoties, Komisija būtu varējusi veikt stingrākus pasākumus, lai veicinātu ES mežu aizsardzību. Mēs Komisijai sniedzam ieteikumus uzlabot tās darbu, stiprināt cīņu pret nelikumīgu mežsīrādī un mērķtiecīgāk vērst lauku attīstības mežsaimniecības pasākumus uz biodaudzveidību un klimata pārmaiņām.

ERP īpašais ziņojums saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors